

T R E Ś Ć :

ZARZĄDZENIA

Poz. 50 Nr 29/Org. z dnia 18.VI.1953 r. w sprawie powołania i trybu urzędowania Komisji Kwalifikacyjnej dla Pomocniczych Pracowników Nauki przy Instytucie Organizacji i Mechanizacji Budownictwa.

Poz. 51 Nr 30/Org. z dnia 18.VI.1953 r. w sprawie powołania i trybu urzędowania Komisji Kwalifikacyjnej dla Pomocniczych Pracowników Nauki przy Instytucie Techniki Budowlanej.

Poz. 52 Nr 31/Org. z dnia 29.VI.1953 r. w sprawie zmian w wykazach, stanowiących załączniki Nr 1 i Nr 2 do zarządzenia Ministra Budownictwa Przemysłowego Nr 22/Org. z dnia 14.IV.1953 r. w sprawie nadania uprawnień rozrachunku gospodarczego jednostkom organizacyjnym podległym zjednoczeniom (przedsiębiorstwom) budowlano - montażowym budownictwa przemysłowego.

Poz. 53 Nr 33/Og. z dnia 11.VI.1953 r. w sprawie zasad wynagradzania kierowniczek i wychowawczyń przedszkoli, prowadzonych przez zakłady pracy podległe Ministerstwu Budownictwa Przemysłowego.

Poz. 54 Nr 35/Og. z dnia 16.VI.1953 r. w sprawie wynagrodzenia za przeprowadzanie egzaminów w szkołach podległych Ministerstwu Budownictwa Przemysłowego.

Poz. 55 Nr 37/Og. z dnia 20.VI.1953 r. w sprawie organizowania szkół przodownictwa pracy i zasad wynagradzania pracowników szkolących robotników w tych szkołach.

OKÓLNIKI

Poz. 56 Nr 40 z dnia 25.VI.1953 r. w sprawie zaopatrzenia ciągników marki Ursus i Lanz Buldog w iskrochrony.

Poz. 57 Nr 41 z dnia 27.VI.1953 r. w sprawie naboru słuchaczy do szkół majstrów budowlanych w roku szkolnym 1953/54.

Poz. 58 Nr 42 z dnia 27.VI.1953 r. w sprawie szkolenia robotników niekwalifikowanych w zakresie niezbędnego minimum wiadomości technicznych.

Poz. 59 Nr 43 z dnia 27.VI.1953 r. w sprawie właściwego zatrudnienia absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w 1953 r. w jednostkach budownictwa przemysłowego.

PISMA OKÓLNE

Poz. 60 Nr 15 z dnia 10.VI.1953 r. w sprawie obniżenia zużycia stali profilowej.

Poz. 61 Nr 33 z dnia 24.VI.1953 r. w sprawie pomocy społecznej w akcji żniwnej w gospodarstwach rolnych Oddziałów Zaopatrzenia Robotniczego.

Poz. 62 Nr 39 z dnia 12.VI.1953 r. w sprawie wzoru Nr 9 do instrukcji o przekształceniu bilansu.

Poz. 63 Nr 40 z dnia 19.VI.1953 r. w sprawie księgowego ujęcia wynagrodzeń za pracę wydanych w naturze.

Poz. 64 Nr 41 z dnia 22.VI.1953 r. w sprawie księgowego ujęcia nakładów za pracę siły zorganizowanej.

Poz. 65 Nr 42 z dnia 24.VI.1953 r. w sprawie rozliczeń z budżetem.

Poz. 66 Nr 43 z dnia 24.VI.1953 r. w sprawie sporządzenia i analizy wzoru B30 „sprawozdanie z wykonania planu obrotów materiałowych i gospodarki nadwyżkami materiałowymi“.

INSTRUKCJE

Poz. 67 Nr 7 z dnia 29.VI.1953 r. w sprawie przepisów zaostrzających tryb przyjmowania sprawozdawczości finansowej w 1953 r. przez jednostki nadrzędne.

Poz. 68 Nr 8 z dnia 12.VI.1953 r. w sprawie księgowego ujęcia robót w toku, porównywalności B23 z B1 oraz ewidencji analitycznej kosztów robót budowlano - montażowych.

50.

ZARZĄDZENIE Nr 29/Org.**MINISTRA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO**

z dnia 18 czerwca 1953 r.

w sprawie powołania i trybu urzędowania Komisji Kwalifikacyjnej dla Pomocniczych Pracowników Nauki przy Instytucie Organizacji i Mechanizacji Budownictwa.

Na podstawie zarządzenia Nr 106 Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1952 r. w sprawie organizacji oraz zakresu i trybu działania komisji kwalifikacyjnych dla pomocniczych pracowników nauki (Monitor Polski Nr A-44, poz. 624) — zarządzam, co następuje:

§ 1. Przy Instytucie Organizacji i Mechanizacji Budownictwa, zwanym dalej „Instytutem“, powołuję z dniem 18 czerwca 1953 r. Komisję Kwalifikacyjną dla Pomocniczych Pracowników Nauki, zwaną w dalszym ciągu „Komisją Kwalifikacyjną“.

§ 2. Zadaniem Komisji Kwalifikacyjnej jest przyznawanie tytułu naukowego adiunkta, starszego asystenta lub asystenta osobom zainteresowanym, pracującym lub mającym pracować w Instytucie.

§ 3. Komisja Kwalifikacyjna dokonuje oceny kwalifikacji osoby zainteresowanej, mając na względzie zapewnienie należytego poziomu naukowego i moralnego pomocniczych pracowników nauki, zgodnie z wytycznymi, ustalonymi przez Centralną Komisję Kwalifikacyjną dla Pracowników Nauki.

§ 4. W skład Komisji Kwalifikacyjnej wchodzi:

przewodniczący — Dyrektor Instytutu Organizacji i Mechanizacji Budownictwa,

członkowie: a) dwaj samodzielni pracownicy nauki Instytutu Organizacji i Mechanizacji Budownictwa oraz przedstawiciel pomocniczych pracowników nauki, wyznaczeni przez Ministra,

b) przedstawiciel związku zawodowego wyznaczony przez miejscową organizację.

§ 5. 1. Do ważności uchwał Komisji Kwalifikacyjnej niezbędna jest obecność przewodniczącego oraz co najmniej połowy liczby członków, w tym przedstawiciela organizacji związkowej.

2. Uchwały Komisji Kwalifikacyjnej zapadają zwykłą większością głosów; w razie równości rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 6. 1. Postępowanie kwalifikacyjne podejmuje Komisja Kwalifikacyjna na podstawie wniosku właściwego kierownika działu.

2. Warunkiem wszczęcia postępowania kwalifikacyjnego dla uzyskania tytułu pomocniczego pracownika nauki jest:

a) dla asystenta — posiadanie dyplomu ukończenia wyższych studiów pierwszego stopnia,

b) dla starszego asystenta — posiadanie co najmniej dyplomu ukończenia studiów wyższych pierwszego stopnia oraz wykazanie się dwuletnią pracą, pełnioną w zakresie obowiązków pomocniczego pracownika nauki, w tym najmniej rok w charakterze asystenta,

c) dla adiunkta — posiadanie tytułu nadawanego po ukończeniu studiów wyższych drugiego stopnia lub równorzędnych, albo stopnia magistra oraz pełnienie co najmniej przez 3 lata pracy w zakresie obowiązków pomocniczych pracowników nauki, w tym najmniej rok w charakterze starszego asystenta; wyróżniającym się

w pracy dydaktycznej lub naukowej kandydatom na adiunktów można przyznać tytuł adiunkta bez zachowania warunku trzyletniej pracy w charakterze pomocniczego pracownika nauki.

3. Do wniosku o wszczęcie postępowania kwalifikacyjnego należy dołączyć:

a) opinię dyrektora instytutu o przygotowaniu kandydata, o poziomie jego pracy dydaktycznej i udziale w pracy naukowej w instytucie oraz charakterystykę z uwzględnieniem postawy społeczno-politycznej,

b) dowód ukończenia studiów wyższych,

c) spis samodzielnych opracowań (artykuły, skrypty itp.),

d) ankietę personalną,

e) szczegółowy życiorys.

4. Komisja Kwalifikacyjna może zażądać złożenia innych dokumentów oraz udzielenia wyjaśnień.

§ 7. Na podstawie protokołu posiedzenia Komisji Kwalifikacyjnej Instytut zawiadamia o przyznaniu lub odmowie przyznania tytułu naukowego, przewidzianego dla pomocniczych pracowników nauki, Ministra, Centralną Komisję Kwalifikacyjną dla Pracowników Nauki oraz osobę zainteresowaną.

§ 8. Nadzór nad działalnością Komisji Kwalifikacyjnej sprawuje Minister Budownictwa Przemysłowego.

§ 9. Komisja Kwalifikacyjna obowiązana jest składać Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej kwartalne sprawozdania z działalności oraz udzielać wszelkich wyjaśnień na jej żądanie.

§ 10. Przewodniczący oraz członkowie Komisji Kwalifikacyjnej otrzymują za udział w posiedzeniach Komisji wynagrodzenie w wysokości diety dziennej, należnej przy podobnych służbowych pracownikach państwowych.

§ 11. Ocena prac naukowych lub wykonanie innych prac zleconych przez Komisję Kwalifikacyjną podlega wynagrodzeniu na zasadach ogólnych.

§ 12. Sekretariat Komisji Kwalifikacyjnej prowadzi Instytut w ramach dotychczasowej ilości etatów.

w/z MINISTRA

Inż. St. Pietrusiewicz
Podsekretarz Stanu

51.

ZARZĄDZENIE Nr 30/Org.**MINISTRA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO**

z dnia 18 czerwca 1953 r.

w sprawie powołania i trybu urzędowania Komisji Kwalifikacyjnej dla Pomocniczych Pracowników Nauki przy Instytucie Techniki Budowlanej.

Na podstawie zarządzenia Nr 106 Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1952 r. w sprawie organizacji oraz zakresu i trybu działania komisji kwalifikacyjnych dla pomocniczych pracowników nauki (Monitor Polski Nr A-44, poz. 624) — zarządzam, co następuje:

§ 1. Przy Instytucie Techniki Budowlanej, zwanym dalej „Instytutem“, powołuję z dniem 18 czerwca 1953 r. Komisję Kwalifikacyjną dla Pomocniczych Pracowników Nauki, zwaną w dalszym ciągu „Komisją Kwalifikacyjną“.

§ 2. Zadaniem Komisji Kwalifikacyjnej jest przyznawanie tytułu naukowego adiunkta, starszego asystenta lub asystenta osobom zainteresowanym, pracującym lub mającym pracować w Instytucie.

§ 3. Komisja Kwalifikacyjna dokonuje oceny kwalifikacji osoby zainteresowanej, mając na względzie zapewnienie należytego poziomu naukowego i moralnego pomocniczych pracowników nauki, zgodnie z wytycznymi, ustalonymi przez Centralną Komisję Kwalifikacyjną dla Pracowników Nauki.

§ 4. W skład Komisji Kwalifikacyjnej wchodzi: przewodniczący — Dyrektor Instytutu Techniki Budowlanej,

członkowie: a) dwaj samodzielni pracownicy nauki Instytutu Techniki Budowlanej oraz przedstawiciel pomocniczych pracowników nauki, wyznaczeni przez Ministra,

b) przedstawiciel związku zawodowego wyznaczony przez miejscową organizację.

§ 5. 1. Do ważności uchwał Komisji Kwalifikacyjnej niezbędna jest obecność przewodniczącego oraz co najmniej połowy liczby członków, w tym przedstawiciela organizacji związkowej.

2. Uchwały Komisji Kwalifikacyjnej zapadają zwykłą większością głosów w razie równości rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 6. 1. Postępowanie kwalifikacyjne podejmuje Komisja Kwalifikacyjna na podstawie wniosku właściwego kierownika działu.

2. Warunkiem wszczęcia postępowania kwalifikacyjnego dla uzyskania tytułu pomocniczego pracownika nauki jest:

a) dla asystenta — posiadanie dyplomu ukończenia wyższych studiów pierwszego stopnia,

b) dla starszego asystenta — posiadanie co najmniej dyplomu ukończenia studiów wyższych pierwszego stopnia oraz wykazanie się dwuletnią pracą, pełnioną w zakresie obowiązków pomocniczego pracownika nauki, w tym najmniej rok w charakterze asystenta,

c) dla adiunkta — posiadanie tytułu nadawanego po ukończeniu studiów wyższych drugiego stopnia lub równorzędnych, albo stopnia magistra oraz pełnienie co najmniej przez 3 lata pracy w zakresie obowiązków pomocniczych pracowników nauki, w tym najmniej rok w charakterze starszego asystenta; wyróżniającym się w pracy dydaktycznej lub naukowej kandydatom na

adiunktów można przyznać tytułu adiunkta bez zachowania warunku trzyletniej pracy w charakterze pomocniczego pracownika nauki.

3. Do wniosku o wszczęcie postępowania kwalifikacyjnego należy dołączyć:

a) opinię dyrektora instytutu o przygotowaniu kandydata, o poziomie jego pracy dydaktycznej i udziale w pracy naukowej w instytucie oraz charakterystykę z uwzględnieniem postawy społeczno-politycznej,

b) dowód ukończenia studiów wyższych,

c) spis samodzielnych opracowań (artykuły, skrypty itp.),

d) ankietę personalną,

e) szczegółowy życiorys.

4. Komisja Kwalifikacyjna może zażądać złożenia innych dokumentów oraz udzielenia wyjaśnień.

§ 7. Na podstawie protokołu posiedzenia Komisji Kwalifikacyjnej Instytut zawiadamia o przyznaniu lub odmowie przyznania tytułu naukowego, przewidzianego dla pomocniczych pracowników nauki, Ministra, Centralną Komisję Kwalifikacyjną dla Pracowników Nauki oraz osobę zainteresowaną.

§ 8. Nadzór nad działalnością Komisji Kwalifikacyjnej sprawuje Minister Budownictwa Przemysłowego.

§ 9. Komisja Kwalifikacyjna obowiązana jest składać Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej kwartalne sprawozdania z działalności oraz udzielać wszelkich wyjaśnień na jej żądanie.

§ 10. Przewodniczący oraz członkowie Komisji Kwalifikacyjnej otrzymują za udział w posiedzeniach Komisji wynagrodzenie w wysokości diety dziennej, należnej przy podróżach służbowych pracowników państwowych.

§ 11. Ocena prac naukowych lub wykonanie innych prac zleconych przez Komisję Kwalifikacyjną podlega wynagrodzeniu na zasadach ogólnych.

§ 12. Sekretariat Komisji Kwalifikacyjnej prowadzi Instytut w ramach przyznanej ilości etatów.

w/z MINISTRA

Inż. St. Pietrusiewicz
Podsekretarz Stanu

52.

ZARZĄDZENIE Nr 31/Org.

MINISTRA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO

z dnia 29 czerwca 1953 r.

w sprawie zmian w wykazach, stanowiących załączniki Nr 1 i Nr 2 do zarządzenia Ministra Budownictwa Przemysłowego Nr 22/Org. z dnia 14 kwietnia 1953 r. w sprawie nadania uprawnień rozrachunku gospodarczego jednostkom organizacyjnym podległym zjednoczeniom (przedsiębiorstwom) budowlano-montażowym budownictwa przemysłowego.

Na podstawie § 21 uchwały Nr 85 Prezydium Rządu z dnia 3 lutego 1951 r. w sprawie organizacji zjednoczeń i przedsiębiorstw budowlano-montażowych oraz w związku z zarządzeniami Nr 21/51 r. i Nr 7/52 — Ministra Budownictwa Przemysłowego — zarządzam, co następuje:

§ 1. W wykazach, stanowiących załączniki do zarządzenia Ministra Budownictwa Przemysłowego Nr 22/Org. z dnia 14 kwietnia 1953 r. wprowadza się następujące zmiany:

1. w załączniku Nr 1

1) w rozdziale I — Centralny Zarząd Bud. Przem. Śląsk uzupełnia się przez dopisanie —

poz. 16. Zakłady Drzewne

Namysłów

Stalinogrodzkie Przedsiębiorstwo
Produkcji Pomocniczej

2) w rozdziale VI — Centralny Zarząd Instalacji Przemysłowych
skreśla się —

poz. 5. Zarząd Budowlano-Montażowy	Stalinogród	Przedsiębiorstwo „Chłodnie Przemysłowe“
poz. 7. — rubr. 4. — skreśla się nazwę Przedsiębiorstwo „Chłodnie Przemysłowe“ wpisuje się nazwę Przedsiębiorstwo Produkcji Pomocniczej Instalacji Przemysłowych		

3) w rozdziale VII — Centralny Zarząd Montażu Urządzeń Elektrycznych
skreśla się —

poz. 12. Zakład Produkcji Pomocniczej Nr 6	Szopienice	Zjednoczenie Urządzeń Dźwigowych
--	------------	----------------------------------

4) w rozdziale IX — Zjednoczenie Przem. Budowy N. Huty
skreśla się —

poz. 9. Biuro Projektowania Organizacji Bud.		Nowa Huta
poz. 10. Biuro Projektowo-Kosztorysowe		„ „
poz. 11. Centralne Laboratorium		„ „
poz. 19. Oddział Werbunkowy		„ „

2. w załączniku Nr 2

1) skreśla się:

poz. 23. Zarząd Budowlany (Służewiec)	Warszawa - Służewiec	Warszawskie Przem. Zjednoczenie Budowlane Nr 2
poz. 25. Zarząd Produkcji Pomocniczej	Białystok	Białostockie Przem. Zjednoczenie Budowlane
poz. 26. Baza Sprzętu	Białystok	Białostockie Przem. Zjednoczenie Budowlane
poz. 27. Biuro Transportowe	Białystok	Białostockie Przem. Zjednoczenie Budowlane
poz. 72. Zakład Produkcji Pomocniczej	Stalinogród	Stalinogrodzkie Zjedn. Instalacji Przemysłowych
poz. 74. Zarząd Budowlano-Montażowy	Szczecin	Poznańskie Zjedn. Instalacji Przemysłowych
poz. 75. Zarząd Demontażowy	Szczecin	Poznańskie Zjedn. Instalacji Przemysłowych
poz. 77. Zakład Produkcji Pomocniczej	Gdańsk, Oliwa	Gdańskie Zjedn. Instalacji Przemysłowych
poz. 78. Zarząd Demontażowy	Gdańsk, na Piaskach	Gdańskie Zjedn. Instalacji Przemysłowych
poz. 81. Zakład Produkcji Pomocniczej	Łódź	Przedsiębiorstwo „Urządzenia Klimatyzacyjne“
poz. 102. Zarząd Budowy	Woj. krakowskie	Krakowskie Zjedn. Wodno - Inż. Bud. Przem.
poz. 104. Zakład Produkcji Pomocniczej	„ „	Krakowskie Zjedn. Wodno - Inż. Bud. Przem.
poz. 105. Zarząd Budowy	Częstochowa	Stalinogrodzkie Zjedn. Wodno - Inż. Bud. Przem.
poz. 106. Zarząd Budowy	Jelenia Góra	Stalinogrodzkie Zjedn. Wodno - Inż. Bud. Przem.
poz. 108. Warsztaty Remontowo-Produkcyjne	Zielona Góra	Zjedn. Robót Wiertniczych i Fundamentowych

2) uzupełnia się przez dopisanie:

a) w rozdziale I. Centralny Zarząd Bud. Przem. Śląsk

poz. 111. Odcinek Budowlany „Kościuszkowski“	Chorzów	Stalinogrodzkie Przem. Zjedn. Budowlane
poz. 112. Zarząd Budowlany	Chorzów — Batory	Bielskie Przem. Zjedn. Budowlane

b) w rozdziale V. Centralny Zarząd Konstrukcji Stalowych

poz. 113. Odcinek Budowlano-Montażowy	Kraków	Zjednoczenie Montażu Mostów
poz. 114. Odcinek Budowlano-Montażowy	Szczecin	Zjednoczenie Montażu Mostów

c) w rozdziale VI. Centralny Zarząd Instalacji Przemysłowych

poz. 115. Biuro Projektowo-Kosztorysowe	Warszawa	Przedsiębiorstwo „Urządzenia Wodne“
---	----------	-------------------------------------

d) w rozdziale VII. Centralny Zarząd Montażu Urządzeń Elektrycznych

poz. 116. Zakład Produkcji Pomocniczej Nr 1	Szopienice	Zakłady Prod. Pom. Montażu Urządzeń Elektrycznych
---	------------	---

e) w rozdziale VIII. Centralny Zarząd Bud. Wo dno-Inżynieryjnego

poz. 117. Baza Remontowo-Sprzętowa	Warszawa	Warszawskie Zjednoczenie Wodno-Inżynieryjne Bud. Przem.
poz. 118. Zarząd Budowlano-Montażowy	Szczecin	Zjednoczenie Budownictwa Inżynieryjno - Morskiego
poz. 119. Biuro Transportu	Stalinogród	Stalinogrodzkie Zjednoczenie Wodno - Inżynieryjne

f) poza rozdziałami poszczególnych Centr. Zarządów

poz. 120. Oddział Werbunkowy	Nowa Huta	Zarząd Eksploatacji Terenu i Urządzeń Zjednoczenia Przemysłowego Budowy N. Huty
------------------------------	-----------	---

3. Ponadto

- 1) — w poz. 84 rubr. 2 nazwę Oddział Projektowo-Kosztorysowy zmienia się na nazwę Biuro Projektowo-Kosztorysowe
  - 2) — rozdział VII Centralny Zarząd Bud. Wodno-Inżynieryjnego otrzymuje numerację VIII
  - 3) — poz. 110 umieszcza się poza rozdziałami poszczególnych Centr. Zarządów.
- § 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1953 r.

w/z M I N I S T R A

Podsekretarz Stanu
Inż. St. Pietrusiewicz

53.

ZARZĄDZENIE Nr 33/Og.**MINISTRA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO**

z dnia 11 czerwca 1953 r.

w sprawie zasad wynagradzania kierowniczek i wychowawczyń przedszkoli, prowadzonych przez zakłady pracy podległe Ministerstwu Budownictwa Przemysłowego.

Na podstawie § 3 uchwały Nr 861 Prezydium Rządu z dnia 10 października 1952 r. w sprawie zasad wynagradzania wychowawczyń przedszkoli, prowadzonych przez zakłady pracy (Monitor Polski Nr A-92, poz. 1424) zarządza się, co następuje:

§ 1. Jednostki organizacyjne budownictwa przemysłowego, prowadzące przedszkola obowiązane są stosować, stanowiące załącznik do niniejszego zarządzenia wytyczne, ustalające zasady wynagradzania kierowniczek i wychowawczyń przedszkoli.

§ 2. 1. Umowy zawarte z kierowniczkami i wychowawczyniami należy skontrolować co do wytycznych, o których mowa w § 1.

2. Umowy o pracę zawarte z kierowniczkami i wychowawczyniami przedszkoli na zasadach odmiennych niż podane w wytycznych do niniejszego zarządzenia należy wypowiedzieć z zachowaniem ustawowego terminu wypowiedzenia. Nowe umowy należy zawierać na warunkach podanych w wyżej wymienionych wytycznych.

§ 3. Za wykonanie postanowień niniejszego zarządzenia odpowiedzialni są kierownicy komórek personalnych, zakładów pracy, prowadzących przedszkola.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania, obowiązując od dnia 1 stycznia 1953 r.

w/z M I N I S T R A

Inż. St. Pietrusiewicz
Podsekretarz StanuW porozumieniu:
MINISTER OŚWIATY

W. Jaroński

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 33/Og.
Ministra Budownictwa Przemysłowego
z dnia 11 czerwca 1953 r.**WYTYCZNE**

w sprawie zasad wynagradzania kierowniczek i wychowawczyń przedszkoli prowadzonych przez zakłady pracy podległe Ministerstwu Budownictwa Przemysłowego.

Poczynając od dnia 1 stycznia 1953 r. płaca oraz obowiązkowy wymiar godzin zajęć kierowniczek i wychowawczyń przedszkoli prowadzonych przez zakłady pracy zostają ujednolicone i dostosowane do przepisów, obowiązujących w tej mierze w stosunku do kierowniczek i wychowawczyń przedszkoli, prowadzonych przez wydziały oświaty prezydiów rad narodowych.

W związku z powyższym należy wszystkie kierowniczk i wychowawczynie przedszkoli zakładów pracy przeszerować na zasadach wskazanych w § 1 uchwały, kierując się następującymi wytycznymi:

I. Zaszeregowanie do grup uposażenia zasadniczego

Wysokość uposażenia zasadniczego w grupach oraz zasady zaszeregowania wychowawczyń i kierowniczek przedszkoli do poszczególnych grup uposażenia zasadniczego określa § 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10.I.1951 r. w sprawie uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia (Dz. U. Nr 7, poz. 38 z 1951 r. oraz z 1953 r. Nr 3, poz. 4 i Nr 5, poz. 9), zwanego dalej w skróceniu rozporządzeniem z 1951 roku.

Zgodnie z postanowieniem § 3 tego rozporządzenia wymiar uposażenia wychowawczyń i kierowniczek przedszkoli i zaszeregowanie ich do określonej grupy uposażenia zasadniczego zależy jest od:

1. posiadanych kwalifikacji,
2. wysługi lat.

W celu prawidłowego zaszeregowania wychowawczyń i kierowniczek przedszkoli należy dokładnie ustalić rodzaj posiadanych kwalifikacji i wysługę lat na podstawie dokumentów, które wychowawczynie i kierowniczki przedszkoli powinny przedłożyć organowi dokonywującemu zaszeregowania.

II. Kwalifikacje zawodowe

Za „wychowawczynie przedszkoli, posiadające przepisowe kwalifikacje“ w rozumieniu § 3 rozporządzenia z 1951 r. uważać należy kierowniczki i wychowawczynie, które posiadają kwalifikacje, określone w rozporządzeniu Prezydenta R.P. z dnia 27.X.1933 r. o kwalifikacjach zawodowych wychowawczyń przedszkoli (Dz. U. Nr 85, poz. 645) lub uzyskane w trybie określonym w ust. 2 art. 4 dekretu z dnia 23.IX.1945 r. o organizacji szkolnictwa w okresie przejściowym (Dz. U. Nr 2, poz. 9 z 1946 r.), a w szczególności wychowawczynie i kierowniczki, które posiadają jedno z niżej wymienionych świadectw:

1. świadectwo z ukończenia liceum dla wychowawczyń przedszkoli,
2. świadectwo z ukończenia 2-letniego liceum wychowawczyń przedszkoli dla dorosłych,
3. świadectwo ukończenia seminarium dla wychowawczyń przedszkoli,
4. świadectwo ukończenia 1½-rocznego seminarium dla czynnych niekwalifikowanych wychowawczyń przedszkoli,
5. świadectwo ukończenia seminarium ochroniarek lub
6. świadectwo (dyplom), w którym Minister Oświaty przyznał w trybie wyjątkowym kwalifikacje do prowadzenia zajęć wychowawczyń w przedszkolu.

Kierowniczki i wychowawczynie, posiadające świadectwa wymienione w pkt. 1 i 2 powinny być zaszeregowane według zasad ust. 2 § 3 rozporządzenia z 1951 r.

W przypadkach wątpliwych sprawę kwalifikacji zawodowych ocenia Wydział Oświaty Prezydium Powiatowej (Miejskiej) Rady Narodowej, który wydaje ocenę na wniosek załącznika pracy, prowadzącego przedszkola.

III. Ustalenie wysługi lat

Przy ustaleniu okresu wysługi, mającej wpływ na wymiar uposażenia wychowawczyń i kierowniczek przedszkoli, należy uwzględnić:

1. czas pracy, zaliczony już przez władze szkolne do wysługi lat lub wymiaru uposażenia,
2. z czasu pracy dotychczas niezaliczonej uwzględnić należy:
  - a) czas pracy wychowawczej w przedszkolach państwowych, publicznych i społecznych zakładów pracy oraz w przedszkolach prywatnych,

- b) czas pracy nauczycielskiej w szkołach państwowych, publicznych, społecznych lub prywatnych,
- c) czas pracy wychowawczyń w zakładach i instytucjach wychowawczych, państwowych lub społecznych.

Przy ustalaniu wysługi lat można uwzględniać tylko te spośród wymienionych wyżej okresów, które zostały przez wychowawczynie i kierowniczki należycie udowodnione i udokumentowane

W odniesieniu do wychowawczyń, które uzyskały kwalifikacje zawodowe w toku wykonywania pracy do wysługi lat decydującej o zaszeregowaniu do odpowiedniej grupy uposażenia zasadniczego należy zaliczać wszystkie wymienione wyżej okresy pracy.

IV. Dodatki do uposażenia

Oprócz uposażenia zasadniczego, określonego w rozporządzeniu z 1951 r. wychowawczynom i kierowniczkom zatrudnionym w przedszkolach na terenie m. st. Warszawy przysługuje stołeczny dodatek lokalny stosownie do postanowień § 25 cyt. wyżej rozporządzenia Rady Ministrów.

Wychowawczynom i kierowniczkom zatrudnionym w przedszkolach na obszarze miasta: Elbląga, Gdańska, Gdyni Sopotu i Szczecina oraz powiatów: elbląskiego, gdańskiego, morskiego, szczecińskiego i wolińskiego przysługuje dodatek lokalny według stawek określonych w § 26 rozporządzenia z 1951 roku.

Wysokość dodatku lokalnego i morskiego uzależniona jest od posiadanej grupy uposażenia zasadniczego.

Zgodnie z § 27 pkt. 11 i 12 rozporządzenia z 1951 r. kierowniczki przedszkoli mają ponadto prawo do dodatku funkcyjnego, którego wysokość wynosi:

- a) dla kierowniczki przedszkola liczącego ponad 100 wychowanków 50 zł
- b) dla kierowniczki przedszkola liczącego do 100 wychowanków 43 „

Tabele stawek uposażenia zasadniczego i dodatków zawiera załącznik do niniejszych wytycznych.

V. Obowiązkowy wymiar pracy

Obowiązkowy wymiar godzin zajęć wychowawczyń i kierowniczek przedszkoli normuje rozporządzenie Ministra WR i OP z dnia 10.VIII.1937 r. (Dz. Urz. Min. WR i OP Nr 10, poz. 316), w myśl którego wychowawczynie przedszkola obowiązane są do prowadzenia zajęć wychowawczych w wymiarze 30 godzin tygodniowo, a kierowniczki przedszkoli do prowadzenia zajęć wychowawczych w wymiarze 28 godzin tygodniowo. W przedszkolach o trzech i więcej oddziałach odlicza się kierownicze z obowiązującego wymiaru zajęć po 2 godziny tygodniowo za każdy oddział powyżej dwóch.

VI. Wynagrodzenie za prace w godzinach nadliczbowych

Wychowawczynie oraz kierowniczki przedszkoli, prowadzące z polecenia władz przełożonych zajęcia wychowawcze z dziećmi w wymiarze wyższym niż podany w rozdz. V niniejszych wytycznych, otrzymują wynagrodzenie za 1 godzinę nadliczbową pracy tygodniowo wg załączonej tabeli zgodnie z Uchwałą Nr 15/53 Prezydium Rządu z dnia 3.I.1953 w sprawie wynagradzania nauczycieli za godziny kontraktowe i nadliczbowe, zajęcia wychowawcze i czynności dodatkowe (Mon. Pol. Nr A 3 poz. 32).

Tak więc wychowawczynie przedszkola, poza Warszawą posiadająca np. IV grupę uposażenia zasadniczego prowadząca przez okres nie krótszy od 1 miesiąca zajęcia wychowawcze w wymiarze 42 godzin tygodniowo — a więc w 12-tu godzinach nadliczbowych, otrzyma oprócz uposażenia zasadniczego

go i ewent. dodatków, również dodatkowe wynagrodzenie za 12 godzin nadliczbowych w wysokości 240 zł.

VII. Wynagrodzenie za opiekę nad grupą

Wychowawczyniom i kierowniczkom przedszkoli przysługuje dodatkowo za opiekę nad grupą dzieci ryczałtowe wynagrodzenie w wysokości 7,20 złotych miesięcznie.

VIII. Urlopy wypoczynkowe

Zgodnie z okólnikiem Nr 7 Ministra Oświaty z dnia 7 czerwca 1950 (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 10, poz. 144) wychowawczynie i kierowniczki przedszkoli korzystają corocznie z 6-tygodniowego urlopu wypoczynkowego, który winien być wykorzystany w zasadzie w czasie przerw w pracy przedszkola. W przedszkolach czynnych 11 miesięcy w roku wychowawczynie i kierowniczki poza tygodniowym okresem wypoczynku w czasie przerw w pracy przedszkola, korzystają z 2-tygodniowego urlopu wypoczynkowego poza przerwą. W przedszkolach czynnych cały rok wychowawczyniom i kierowniczkom przysługuje 6-tygodniowy urlop wypoczynkowy.

Urlopy należy udzielać wychowawczyniom i kierowniczkom w pierwszym rzędzie w tych miesiącach letnich, w których liczba dzieci w przedszkolu jest najmniejsza.

Wychowawczynie niekwalifikowane, podlegające obowiązkowi dokształcania, korzystają z 30-dniowego urlopu wypoczynkowego, a nadto ze zwolnienia od zajęć wychowawczych w przedszkolu na okres 4-tygodni dla celów szkoleniowych, przy czym w przedszkolach miejskich okres ten winien przypadać na miesiąc lipiec zaś w przedszkolach wiejskich na miesiąc styczeń. Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe przysługuje również za okres urlopu wypoczynkowego i macierzyńskiego o ile godziny te wynikają z planu zajęć przedszkola sporządzonego na początku roku szkolnego.

IX. Wyjaśnienie

W przypadkach nasuwających się wątpliwości należy zwracać się do Wydziału Oświaty właściwego terenowo Prezydium Rady Narodowej.

Stawki podane w powyższych wytycznych uwzględniają zmiany wprowadzone Uchwałą Rady Ministrów z dnia 3.I.1953 r. w sprawie zniesienia bonowego zaopatrzenia i regulacji cen.

Załącznik Nr 2 do zarządzenia Nr 33/Og.
Ministra Budownictwa Przemysłowego
z dnia 11 czerwca 1953 r.

Tabela uposażeń wychowawczyń i kierowniczek przedszkoli.

Grupa upos.	S t a w k a		godziny nadliczbowe		dodatek stołeczny	dodatek morski
	Warszawa	pozostałe teren	Warszawa	pozostałe teren		
1	1019	840	34	28	25	53
2	876	738	29	25	22	48
3	766	646	26	22	19	42
4	726	610	24	20	17	36
5	684	576	23	19	15	32
6	632	528	21	18	14	30
7	572	468	19	16	13	28

ZARZĄDZENIE Nr 35/Og.

MINISTRA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO

z dnia 16 czerwca 1953 r.

w sprawie wynagrodzenia za przeprowadzanie egzaminów w szkołach podległych Ministrowi Budownictwa Przemysłowego.

Na podstawie § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 1951 r. w sprawie prowadzenia szkolnictwa zawodowego oraz zakresu działania Centralnego Urzędu Szkolenia Zawodowego (Dz. U. Nr 36 poz. 277) zarządzam, co następuje:

§ 1. Za przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów wymienionych w § 2 przysługuje personelowi zatrudnionemu przy nich osobne wynagrodzenie.

§ 2. Wynagrodzenie przysługuje za egzaminy:

- 1) wstępne (sprawdzające) przy przyjmowaniu uczniów do szkoły,
- 2) kwalifikacyjne — w zasadniczych szkołach zawodowych,
- 3) dojrzałości — w technikach budowlanych,
- 4) końcowe — w szkołach majstrów.

§ 3. Za udział w pracach związanych z przygotowaniem i przeprowadzaniem egzaminów otrzymują wynagrodzenie niżej wymienione osoby w wysokości uzależnionej od przypadającej liczby punktów wykazanej poniżej:

przewodniczący komisji egzaminacyjnej	2 punkty
dyrektor szkoły, jeśli nie jest przewodniczącym komisji egzaminacyjnej	1 „
egzaminator za przeprowadzenie egzaminu ustnego	1 „
„ za ocenę pracy piśmiennej	1 „
„ za ocenę egzaminu praktycznego	1 „
członek komisji egzaminacyjnej, reprezentujący życie gospodarcze, czynnik społeczno-polityczny	1 „
sekretarz komisji egzaminacyjnej	2/3 „
woźny	1/3 „

§ 4. Jeżeli dyrektor szkoły jest przewodniczącym komisji egzaminacyjnej wówczas przysługuje mu tylko liczba punktów przewidziana dla przewodniczącego.

§ 5. Za dyżury członków komisji egzaminacyjnej pełnione podczas egzaminów piśmiennych nie przysługuje osobne wynagrodzenie.

§ 6. Wynagrodzenie za przygotowanie i przeprowadzenie egzaminu wypłacane jest z § 3 budżetu szkoły licząc za każdego zdającego, który faktycznie odbył egzamin,

po zł 7,20 za egzaminy wymienione w § 2 pkt 1
po „ 21,60 „ „ w § 2 pkt 2
po „ 28,80 „ „ w § 2 pkt 3 i 4

§ 7. Kwotę przypadającą za zdających, którzy faktycznie odbywali egzamin, dzieli się między osoby wymienione w § 3, zajęte przy przygotowaniu i przeprowadzaniu egzaminu, proporcjonalnie do przypadającej dla każdej osoby liczby punktów.

§ 8. Wynagrodzenie za udział w przygotowaniu i przeprowadzaniu egzaminu, wypłaca dyrektor odnośnej szkoły na podstawie specjalnie w tym celu sporządzonej listy płacy.

§ 9. Wynagrodzenie personelu zatrudnionego przy przygotowaniu i przeprowadzaniu egzaminu dla eksternów należy

pokrywać według tych samych zasad z opłat pobranych przez Dyрекcję odnośnej szkoły od zdających, biorąc jako górną stawkę 7,20 za egzamin z jednego przedmiotu. Osoby niezamężne przystępujące do egzaminu dla eksternów mogą być częściowo lub całkowicie zwolnione od opłaty za egzamin. Kwoty na wynagrodzenie członków komisji egzaminacyjnej za egzaminy kandydatów zwolnionych od opłat egzaminacyjnych będą pokrywane z budżetu państwa.

§ 10. Odstępstwa od zasad określonych w niniejszym zarządzeniu mogą być dokonywane za uprzednią zgodą Centralnego Zarządu Szkolenia Zawodowego.

§ 11. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

w/z M I N I S T R A

Inż. St. Pietrusiewicz
Podsekretarz Stanu

55.

ZARZĄDZENIE Nr 37/Og.

MINISTRA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO

z dnia 20 czerwca 1953 r.

w sprawie organizowania szkół przodownictwa pracy i zasad wynagradzania pracowników szkolących robotników w tych szkołach.

Na podstawie Uchwały Nr 448 Prezydium Rządu z dnia 23 czerwca 1951 r. w sprawie ustroju szkolnictwa zawodowego (Monitor Polski Nr A-59, poz. 776) oraz zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 14 maja 1953 r. w sprawie organizowania szkół przodownictwa pracy i zasad wynagradzania pracowników szkolących robotników w tych szkołach (Monitor Polski Nr A-52, poz. 584), i po porozumieniu z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Budownictwa, Ceramiki i Pokrewnych Zawodów w Polsce zarządzam, co następuje:

§ 1. 1. W celu podwyższenia kwalifikacji zawodowych i zwiększenia wydajności pracy robotników zjednoczenia (przedsiębiorstwa) budownictwa przemysłowego obowiązane są organizować szkoły przodownictwa pracy.

2. Zadaniem szkół przodownictwa pracy jest:

- doszkalanie robotników niewykonywujących norm,
- podnoszenie kwalifikacji tych robotników, którzy mimo wykonywania normy lub jej przekraczania, nie osiągają wyników, uzyskiwanych przez przodowników pracy,
- podnoszenie jakości produkcji,
- stosowanie i wprowadzanie nowych, najbardziej oszczędnych i ekonomicznie uzasadnionych metod pracy.

3. Zasady organizacji szkół przodownictwa pracy oraz ramowy program nauczania podaje instrukcja stanowiąca załącznik Nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. 1. Szkolenie w szkołach przodownictwa pracy prowadzi się bez odrywania szkolonych i szkolącego od ich normalnych obowiązków, wynikających z zawartych z nimi umów o pracę w zasadzie po godzinach pracy.

2. Upoważnia się dyrektorów centralnych zarządów i zjednoczeń bezpośrednio podległych Ministrowi Budownictwa Przemysłowego do wydawania w szczególnie uzasadnionych przypadkach zezwoleń na zwolnienie pracownika szkolącego w szkołach przodownictwa pracy od jego normalnych obowiązków, wynikających z zawartej z nim umowy o pracę.

§ 3. 1. Za szkolenie w szkołach przodownictwa pracy przysługuje szkolącemu wynagrodzenie, składające się:

- z wynagrodzenia za godzinę szkolenia (zajęć ze szkolonymi) bez względu na ilość szkolonych,

- z jednorazowej premii za wyniki szkolenia osiągnięte przez poszczególnych przeszkolonych robotników.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt. 1 ustala się w wysokości godzinowej stawki osobistego zaszergowania szkolącego, z tym, że szkolący pracujący na akord otrzymuje stawkę akordową, a inni szkolący stawkę czasową. Wynagrodzenie to przysługuje tylko w przypadku, gdy szkolenie odbywa się poza godzinami pracy.

3. Wysokość jednorazowej premii, o której mowa w ust. 1 pkt. 2 wynosi od 50% do 100% kwoty odpowiadającej wzrostowi wynagrodzenia, osiągniętego przez każdego wyszkolonego w wyniku szkolenia dzięki zwiększeniu wydajności pracy, poprawie jakości itp. Wzrost wynagrodzenia oblicza się przez porównanie wynagrodzenia za pierwszy miesiąc po zakończeniu szkolenia z wynagrodzeniem za ostatni miesiąc przed rozpoczęciem szkolenia. Przy porównaniu tych wynagrodzeń należy odliczyć dopłaty za pracę w godzinach nadliczbowych i inne stałe dodatki i wyprowadzić wysokość wynagrodzenia godzinowego przed i po szkoleniu.

Za podstawę obliczenia wysokości premii przyjmuje się 200 godzin pracy miesięcznie. Wysokość premii nie może przekroczyć 100 zł za przeszkolenie jednego robotnika.

4. W przypadkach gdy szkolenie w szkołach przodownictwa pracy prowadzone jest w kierunku nie wpływającym na wzrost wynagrodzenia (np. oszczędność materiałów, surowców, energii itp.) lub gdy poprawa wyników pracy powoduje wzrost wysokości wynagrodzenia nieproporcjonalnie mały w stosunku do korzyści ekonomicznych (np. usunięcie powstawania braku w końcowej fazie montażu, końcowej fazie obróbki wartościowego wyrobu itp.) wówczas premia (ust. 1, pkt. 2) w zależności od poprawy wyników i ich ekonomicznego znaczenia wynosi od 30 do 100 zł za każdego wyszkolonego robotnika.

Premia nie może przekroczyć miesięcznych oszczędności lub dodatkowych wartości uzyskanych wskutek poprawy wyników pracy przez poszczególnego przeszkolonego robotnika.

5. Wysokość premii, o której mowa w ust. 3 i 4 ustala dyrektor zjednoczenia (przedsiębiorstwa) przy zawieraniu umowy o szkolenie. Wzór tej umowy ustala załącznik Nr 2 do niniejszego zarządzenia.

6. W przypadku prowadzenia szkoły przodownictwa pracy przez kilku przodowników pracy podział wynagrodzenia wynikającego z premii należy ustalać proporcjonalnie do czasu szkolenia (zajęć) przeprowadzonego ze szkolonymi przez poszczególnych przodowników (szkolących).

§ 4. 1. Do pomocy szkolącym dyrektor zjednoczenia (przedsiębiorstwa) wyznacza konsultanta spośród personelu inżynierjno-technicznego.

2. Zakres obowiązków konsultanta określa instrukcja stanowiąca załącznik Nr 1 do niniejszego zarządzenia.

3. Za pełnienie obowiązków konsultanta przysługuje odrębne wynagrodzenie, którego wysokość uzależniona jest od warunków technicznych istniejących w zakładzie pracy, od przygotowania i przeprowadzenia szkolenia oraz od wyników osiągniętych przez szkolonych. Wynagrodzenie konsultanta składa się:

- z wynagrodzenia za pomoc w prowadzeniu całości szkoły przodownictwa pracy bez względu na ilość szkolonych, które może wynosić od 10% do 15% wynagrodzenia zasadniczego wraz z dodatkiem funkcyjnym wynikających z zaszergowania konsultanta.

- z premii wynoszącej w I typie szkół przodownictwa pracy od 15% do 30% a w II typie od 20% do 40% premii obliczonej według postanowień § 3 ust. 1, pkt. 2.

4. Wysokość wynagrodzenia konsultanta za pomoc i premii o których mowa w ust. 3 ustala dyrektor właściwego

zjednoczenia (przedsiębiorstwa), przy zawieraniu z konsultantem umowy o szkolenie. Wzór umowy zawiera załącznik Nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 5. 1. Wynagrodzenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt. 1 i w § 4 ust. 3 pkt. 1 wypłaca się szkolenemu i konsultantowi po zakończeniu szkolenia w szkole przodownictwa pracy w najbliższym terminie wypłaty wynagrodzenia za pracę.

2. Jednorazową premię, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt. 2 i w § 4 ust. 3, pkt. 2 wypłaca się po ustaleniu jej wysokości w najbliższym terminie wypłaty wynagrodzeń za pracę.

§ 6. Przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia oraz premii w ramach wytycznych zawartych w § 3 oraz w § 4 należy w szczególności brać pod uwagę warunki techniczne, trudności przygotowania i przeprowadzenia szkolenia oraz trudności w zakresie polepszenia wyników pracy, wydajności pracy, zwiększenia oszczędności materiałów, zwłaszcza deficytowych.

§ 7. W przypadkach zwolnienia pracowników szkolących w szkołach przodownictwa pracy, na czas szkolenia od pełnienia normalnych obowiązków wynikających z zawartych z nimi umów o pracę (§ 2 ust. 2) pracownicy ci powinni otrzymywać za czas tego szkolenia wynagrodzenie obliczone według zasad obowiązujących przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy oraz premię (§ 3 ust. 1 pkt. 2) za pomyślny wynik szkolenia, nie mogą natomiast otrzymać wynagrodzenia za szkolenie, o którym mowa w § 3, ust. 1 pkt. 1.

§ 8. Przepisy niniejszego zarządzenia stanowią wyłączną podstawę do określenia wysokości wynagrodzenia pracowników, którym powierzono szkolenie w szkołach przodownictwa pracy.

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

w/z M I N I S T R A

Inż. St. Pietrusiewicz
Podsekretarz Stanu

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 37/Og
Ministra Budownictwa Przemysłowego
z dnia 20 czerwca 1953 r.

INSTRUKCJA

w sprawie szkolenia kadr robotniczych w szkołach przodownictwa pracy.

I. Organizacja szkół przodownictwa pracy

1. Szkoły przodownictwa pracy mogą być organizowane w dwojakiej formie:

- a) jeden przodownik pracy przekazuje swoje doświadczenia produkcyjne małej grupie robotników (w zasadzie do 10 osób) — typ I.
- b) kilku przodowników pracy jako zespół przekazuje swoje osiągnięcia produkcyjne dużej grupie robotników — typ II. Nie wyklucza się możliwości tworzenia nowych form i typów szkół przodownictwa pracy, wprowadzenie których wymaga jednak uprzedniego uzgodnienia z Departamentem Zatrudnienia i Płac.

2. Szkoły przodownictwa pracy powinny być organizowane w zakładzie pracy, w którym zatrudnieni są szkoleni robotnicy.

3. Szkolenie w szkołach przodownictwa pracy należy z reguły przeprowadzać bez odrywania szkolących i szkolonych

od normalnych obowiązków, wynikających z zawartych z nimi umów o pracę.

4. Szkolenie (zajęcie z robotnikami), o którym mowa w § 3 ust. 1, pkt. 1 zarządzenia winno być przeprowadzane poza godzinami pracy i nie powinno przekraczać 30 godzin. Tematyka szkolenia wynika z programu nauczania.

5. Szkolenie (zajęcie z robotnikami) w przypadku zwolnienia przodownika pracy (szkolącego) od normalnych obowiązków, wynikających z zawartej z nim umowy o pracę, winno być przez niego prowadzone w czasie godzin pracy.

6. Czas trwania szkolenia w szkołach przodownictwa pracy w zasadzie nie powinien przekraczać 1,5 miesiąca.

7. W przypadkach niemożliwości pokazania sposobu i metod pracy na istniejących urządzeniach w miejscu pracy przodownika (np. roboty wykonywane na dużych wysokościach przy bardzo małej powierzchni) szkolenie może być prowadzone w warunkach gabinetowych bądź laboratoryjnych.

8. Kandydatów do szkół przodownictwa pracy należy dobrać spośród robotników tego samego zawodu (specjalności) uwzględniając zaawansowanie w zawodzie (specjalności) i stopień niewykonania lub przekraczania norm pracy.

9. Kandydatów na szkolących i konsultantów należy dobrać spośród wyrobionych społecznie pracowników o niebagatelnym obliczu moralnym, posiadających zdolności przekazywania swych wiadomości i dających gwarancję pozytywnego oddziaływania wychowawczego na szkolonych.

10. Organizowanie szkół przodownictwa pracy należy do dyrektora zjednoczenia (przedsiębiorstwa) lub jego zastępcy do spraw technicznych (naczelnego względnie głównego inżyniera).

11. Szkoły przodownictwa pracy winny być w szczególności organizowane:

- a) w zawodach podstawowych,
- b) w zawodach deficytowych i
- c) w zawodach typowych jeszcze nie powszechnych.

12. Celem organizowania szkół przodownictwa pracy winno być w szczególności:

- a) rozpowszechnianie zespołowych metod pracy,
- b) rozpowszechnianie nowych metod pracy (np. mechaniczne tynkowanie),
- c) rozpowszechnianie metod pracy dających oszczędności materiałowe,
- d) likwidowanie wąskich przekrojów produkcji.

13. Do obowiązków dyrektora zjednoczenia (przedsiębiorstwa) należy:

- a) ustalenie zadań, dla których przeprowadzenia organizowana jest szkoła przodownictwa pracy,
- b) zapewnienie frontu robót, zaopatrzenia materiałowego i innych niezbędnych warunków dla pomyślnej pracy szkoły,
- c) wyznaczenie spośród przodowników pracy pracownika szkolącego,
- d) wyznaczenie spośród personelu inżyniersko - technicznego konsultanta szkoły,
- e) zatwierdzenie programu,
- f) zawarcie umowy ze szkolącym i konsultantem (ami) według wzoru stanowiącego załącznik Nr 2 do zarządzenia.

14. Konsultant opracowuje wspólnie z pracownikiem szkolącym program i plan zajęć, pomaga szkolącemu w przygotowaniu się do zajęć, bierze udział w zajęciach, pomaga szkolącemu w przekazywaniu szkolonym jego doświadczeń i metod pracy, prowadzi analizę wyników pracy szkolonych, oraz wspólnie z przodownikiem pracy (szkolącym) podsumowuje rezultaty pracy szkoły przodownictwa pracy.

15. Przed uruchomieniem szkoły przodownictwa pracy II typu powinno nastąpić:

- ustalenie zadań, dla których przeprowadzenia organizowana jest szkoła,
- wyznaczenie w charakterze konsultanta technika normowania pracy,
- wyznaczenie grupy przodowników pracy zatrudnionych przy jednakowych lub bardzo zbliżonych robotach celem zbadania ich metod pracy,
- przeprowadzenie badań i ustalenie najbardziej racjonalnej metody pracy. W tym celu konsultant powinien przeprowadzić szczegółowe badania przebiegu pracy każdego z wyznaczonych przodowników pracy przez dokładny opis każdej z wykonywanych czynności, oraz przez chronometraż i na tej podstawie ustalić najbardziej racjonalne metody pracy.

Oceny ustalonej najbardziej racjonalnej metody pracy dokonuje się na konferencji technicznej, w której winni brać udział kierownicy obiektów (oddziałów, wydziałów produkcyjnych), majstrowie, przodownicy pracy i racjonalizatorzy.

Wnioski konferencji podlegają zatwierdzeniu przez dyrektora lub naczelnego (głównego) inżyniera zjednoczenia (przedsiębiorstwa). Przodownicy, których metody pracy zostały przyjęte za podstawę szkolenia i ustalenia najbardziej racjonalnej metody, powinni również w celu jej opanowania brać udział w szkoleniu, a przy praktycznych pokazach przekazywać swe doświadczenia szkolonym.

II. Program nauczania w szkołach przodownictwa pracy.

1. Program nauczania w szkołach przodownictwa pracy powinien uwzględniać potrzeby i specyfikę zakładu pracy, w którym przeprowadza się szkolenie.

2. Program nauczania w szkołach przodownictwa pracy powinien w szczególności przewidywać:

- krótkie pogadanki szkolącego (przodownika pracy) o jego metodach pracy i o osiągniętych rezultatach,
- wykłady lub pogadanki konsultanta mające na celu teoretyczne uzasadnienie przekazywanych sposobów i metod pracy przez szkolącego (przodownika pracy),
- liczne pokazy sposobów i metod pracy, demonstrowane przez szkolącego (przodownika pracy) na jego miejscu pracy,
- praktyczne ćwiczenia uczących się robotników na miejscach pracy, według sposobów i metod pracy podanych przez szkolącego i pod jego nadzorem,
- rozpatrzenie przez szkolącego, przy pomocy konsultanta, przyczyn błędów i braków w pracy uczących się,
- praktyczne przyswajanie przez uczących się nowych sposobów i metod pracy (tzw. nawyków produkcyjnych — czas 1—4 tygodni),
- końcowe pogadanki przeprowadzone przez szkolącego (przodownika pracy) i konsultanta dla podsumowania wyników szkolenia.

3. Podstawą do opracowania programu zajęć w szkołach przodownictwa pracy jest opis metody i sposobów pracy przodownika (lub przodowników) pracy, którego doświadczenia są przekazywane. Opis ten powinien obejmować:

- techniczno - ekonomiczne wskaźniki szkolącego (przodownika pracy) i porównanie ich ze wskaźnikami innych robotników,
- krótką techniczną charakterystykę urządzeń i miejsca pracy, gdzie pracuje przodownik pracy,
- dokładne, szczegółowe wyjaśnienia, w jaki sposób przodownik pracy osiągnął wysokie wskaźniki (wydajności, jakości, oszczędności), charakterystyczne szczegóły jego pracy, opisanie metod, a przede wszystkim nowych me-

tod usprawniających i racjonalizujących technologii i organizację pracy na jego odcinku.

Opis powyższy sporządza konsultant przy pomocy technika normowania pracy o ile ten ostatni nie jest konsultantem.

4. Program powinien określać ilość teoretycznych zajęć i pogadek na każdy temat, oraz ustalać porządek praktycznych pokazów i metod pracy przodownika pracy.

5. Oprócz programu powinien być opracowany plan zajęć.

III. Wynagrodzenie za szkolenie

1. Obliczanie wysokości wynagrodzenia za szkolenie (zajęcia ze szkolonymi).

a) Przodownik pracy (szkolący) w czasie trwania nauki w szkole przodownictwa pracy przeprowadził 30 godzin zajęć ze szkolonymi. Posiada on 6 kategorię osobistego zaszerogowania w I strefie. Pracuje w akordzie.

Wynagrodzenie jego za szkolenie (zajęcia) wyniesie: akordowa stawka osobistego zaszerogow. — 4,48 zł/godz., ilość godzin przeprowadzonych zajęć — 30
 $4,48 \text{ zł/godz.} \times 30 \text{ godz.} = 134,40 \text{ zł.}$

b) Przodownik pracy (szkolący) w czasie trwania nauki w szkole przodownictwa pracy przeprowadził 28 godzin zajęć ze szkolonymi. Posiada on 7 kategorię osobistego zaszerogowania w I strefie. Pracuje na dniówkę. Wynagrodzenie jego za szkolenie (zajęcia) wyniesie: czasowa stawka osobistego zaszerogowania — 4,30 zł/godz., ilość godzin przeprowadzonych zajęć — 28
 $4,30 \text{ zł/godz.} \times 28 \text{ godzin} = 120,40 \text{ zł.}$

2. Obliczanie wysokości premii za szkolenie.

a) Wyszkolony osiągnął, po potrąceniu dopłat za godziny nadliczbowe i innych stałych dodatków, za pierwszy miesiąc po przeszkoleniu przy przepracowanych 210 godzinach 735 zł, tj. 3,50 zł/godz. Za ostatni miesiąc przed rozpoczęciem szkolenia zarobek jego przy 185 godzinach wynosił 555 zł, tj. 3,00 zł/godz. Różnica — 0,50 zł/godz. Wysokość premii przy stawce 50% wyniesie:
 $200 \times \text{różnica zł/godz.} \times \% \text{ stawki, czyli}$
 $200 \times 0,50 \times 50\% = 50 \text{ zł.}$

b) Suma premii, obliczonych jak pod literą a, dla wszystkich przeszkolonych stanowi wysokość premii za wyniki, osiągnięte przez poszczególnych przeszkolonych robotników — tak dla szkół typu I, jak również typu II.

c) Szkołę przodownictwa pracy prowadziło trzech przodowników pracy (szkolących).

Pierwszy przeprowadził 30 godzin zajęć ze szkolonymi, drugi przeprowadził 28 godzin zajęć ze szkolonymi, trzeci przeprowadził 22 godziny zajęć ze szkolonymi.

Wysokość premii za wyniki osiągnięte przez poszczególnych przeszkolonych robotników, obliczona jak pod literą b. wyniosła 1.200 zł. Przodownicy pracy (szkolący) — poza wynagrodzeniem za szkolenie (zajęcia ze szkolonymi) obliczonym według zasad podanych w pkt. 1 — otrzymają premię za pomyślny wynik szkolenia w następujących wysokościach:

$$\text{pierwszy} \quad - 1.200 \text{ zł} \times \frac{30}{80} = 450 \text{ zł,}$$

$$\text{drugi} \quad - 1.200 \text{ zł} \times \frac{28}{80} = 420 \text{ zł,}$$

$$\text{trzeci} \quad - 1.200 \text{ zł} \times \frac{22}{80} = 330 \text{ zł.}$$

W liczniku umieszczone są godziny zajęć ze szkolonymi poszczególnych szkolących, w mianowniku suma godzin zajęć ze szkolonymi wszystkich szkolących.

56.

OKÓLNIK Nr 40

MINISTERSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO

z dnia 25 czerwca 1953 r.

w sprawie zaopatrzenia ciągników marki Ursus i Lanz Bulldog w iskrochrony.

W związku z pożarami powstającymi od isker ciągników marki Ursus i Lanz Bulldog pracujących bez iskrochronów poleca się, co następuje:

§ 1. Jednostki organizacyjne budownictwa przemysłowego zainstalują iskrochrony siatkowe w kominkach wydechowych wszystkich posiadanych ciągników marki Ursus i Lanz Bulldog (wg. wzoru wyprodukowanego przez firmę Ursus), niezależnie od tego czy ciągniki te używane są do prac terenowych, czy do transportu.

§ 2. Iskrochrony należy zakupić ze środków obrotowych.

§ 3. Iskrochrony siatkowe należy czyścić w okresie letnim co 50 godzin pracy ciągnika, w okresie zimowym — co 100 godzin.

§ 4. Kierownicy baz transportowych jednostek organizacyjnych budownictwa przemysłowego obowiązani są co miesiąc kontrolować czy wszystkie ciągniki marki Ursus i Lanz Bulldog są zaopatrzone w prawidłowo działające iskrochrony oraz wpisać adnotację z przeprowadzonych kontroli do książki każdego kontrolowanego ciągnika.

§ 5. Jednostki organizacyjne budownictwa przemysłowego złożą do Departamentu Produkcji w terminie do dnia 21 lipca 1953 r. meldunki o zainstalowaniu na wszystkich ciągnikach marki Ursus i Lanz Bulldog prawidłowo działających iskrochronów.

§ 6. Za wykonanie postanowień niniejszego okólnika odpowiedzialni są dyrektorzy właściwych jednostek.

§ 7. Okólnik wchodzi w życie z dniem podpisania.

PODSEKRETARZ STANU

Inż. St. Farjaszewski

57.

OKÓLNIK Nr 41

MINISTERSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO

z dnia 27 czerwca 1953 r.

w sprawie naboru słuchaczy do szkół majstrów budowlanych w roku szkolnym 1953/54.

W związku z zarządzeniem Nr 171 Ministra Budownictwa Przemysłowego z dnia 19 lipca 1952 r. w sprawie otwarcia szkół majstrów budowlanych poleca się, co następuje:

1. W roku szkolnym 1953/54 będą czynne szkoły majstrów budowlanych w Bytomiu, Gdańsku, Krakowie, Lublinie, Poznaniu, Radomiu, Warszawie i Wrocławiu. Poza tym zainteresowane centralne zarządy mogą składać wnioski do Centralnego Zarządu Szkolenia Zawodowego o otwarcie szkół majstrów budowlanych przy większych zakładach pracy.

2. Nauka w szkołach majstrów budowlanych prowadzona będzie w specjalnościach: murarskiej, ciesielskiej, żelbetowej, dekarско-błacharskiej, zbrojarskiej, wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania gazu, murarki-białej, spawalniczej, montażu instalacji elektrycznych i montażu konstrukcji stalowych.

3. Nabór do szkół majstrów budowlanych zostanie dokonany na drugi rok nauki to jest na III-ci semestr z tym, że nauka będzie trwała w czasie od 1 września 1953 r. do 31 stycznia 1954 r. bez odrywania od pracy, a w czasie od 1 lutego do 30 czerwca 1954 r. z oderwaniem od pracy.

4. Nauka w pierwszym okresie prowadzona będzie w klasach zbiorowych dla wszystkich specjalności, zaś w drugim okresie w klasach dla każdej specjalności oddzielnie.

5. Zjednoczenia (przedsiębiorstwa) budownictwa przemysłowego przystąpią natychmiast do określenia braku kadr majstrów w specjalnościach wymienionych w pkt. 2 niniejszego okólnika i wytypują spośród swoich pracowników kandydatów do szkolenia w ilości, która całkowicie pokryje powyższe braki.

6. Kandydatów do szkół majstrów budowlanych typuje dyrektor zjednoczenia (przedsiębiorstwa) w porozumieniu z organizacją partyjną, radą zakładową i związkiem młodzieży polskiej. Kandydatury te powinny być szczegółowo omówione na naradach produkcyjnych w zakładach pracy, poczem ustalone w ten sposób listy kandydatów zatwierdza dyrektor zjednoczenia (przedsiębiorstwa).

7. Kandydaci winni w zasadzie odpowiadać następującym warunkom:

- przygotowanie ogólne w zakresie 7 klas szkoły podstawowej,
- przygotowanie zawodowe opierające się na 5-letniej praktyce w specjalności, w której będą szkoleni,
- socjalistyczny stosunek do pracy,
- zdolności organizacyjne,
- wiek do 40 lat.

Pierwszeństwo w przyjęciu mają przodownicy pracy i racjonalizatorzy.

8. Zjednoczenia (przedsiębiorstwa) w terminie do dnia 1 sierpnia 1953 r. sporządzą w 4-ch egzemplarzach listy wytypowanych kandydatów, z których jeden egzemplarz przesyłają do właściwej szkoły majstrów budowlanych, dwa do swojego centralnego zarządu, pozostawiając jeden w aktach.

9. Listy winny zawierać następujące rubryki: imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania, zawód, ilość lat pracy w zawodzie, wykształcenie ogólne, przynależność organizacyjną i zawód, w którym będzie szkolony.

10. Centralne zarządy sporządzą listy zbiorcze i prześlą je łącznie z jednym egzemplarzem wykazu z podległych jednostek w nieprzekraczalnym terminie do dnia 10 sierpnia 1953 r. do Centralnego Zarządu Szkolenia Zawodowego.

11. O przyjęciu zgłoszonych przez Zjednoczenia (przedsiębiorstwa) kandydatów decyduje kierownictwo szkoły majstrów, które winno o decyzji powiadomić zainteresowane zakłady pracy oraz Centralny Zarząd Szkolenia Zawodowego.

12. Zjednoczenia (przedsiębiorstwa) winny zgłoszonych i zatwierdzonych przez kierownictwo szkoły kandydatów skierować do właściwych szkół majstrów w dniu 1 września 1953 r. do Centralnego Zarządu Szkolenia Zawodowego.

W ciągu całego roku nad regularnym ich uczęszczaniem do szkół, zwalniając z pracy w wypadkach koniecznych tak, aby słuchacze mogli zdążyć na czas do szkoły.

Zjednoczenia (przedsiębiorstwa) otoczą słuchaczy szkół majstrów budowlanych specjalną opieką oraz umożliwią im zdobywanie wiadomości praktycznych w czasie pracy w zakresie funkcji majstra ich specjalności.

13. Za ściśle wykonanie poleceń niniejszego okólnika odpowiedzialni są dyrektorzy centralnych zarządów i zjednoczeń (przedsiębiorstw).

PODSEKRETARZ STANU

Inż. St. Pietrusiewicz

58.

OKÓLNIK Nr 42

MINISTERSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO

z dnia 27 czerwca 1953 r.

w sprawie szkolenia robotników niekwalifikowanych w zakresie niezbędnego minimum wiadomości technicznych.

W celu uzupełnienia braków podstawowych wiadomości zawodowych robotników niekwalifikowanych zatrudnionych w produkcji budowlano - montażowej w budownictwie przemysłowym, ustalam, co następuje:

§ 1. Robotników, którzy mają być zatrudnieni jako robotnicy niekwalifikowani w produkcji budowlano - montażowej należy w okresie miesiąca od dnia zaangażowania przeszkolić w zakresie niezbędnego minimum wiadomości technicznych dla robotników niekwalifikowanych, zwanego dalej technimum.

§ 2. Szkolenie w zakresie technimum prowadzi się w ramach szkolenia wewnątrzzakładowego.

Szkolenie powinno odbywać się wyłącznie na budowach, poza godzinami pracy.

Szkolenie należy przeprowadzać według ramowego programu szkolenia, stanowiącego załącznik Nr 1. Powinno ono obejmować 12 godzin wykładowych i trwać dwa tygodnie.

Ramowy program szkolenia należy dostosować do specyfiki zakładu pracy.

§ 3. Program szkolenia winien być realizowany w formie wykładów - pogadanek i dyskusji, przez wykładowców, wytypowanych spośród personelu inżyniersko - technicznego zakładu pracy.

§ 4. Robotnikom, którzy wykażą się przyswojeniem materiału nauczania w zakresie technimum wydaje się zaświadczenie, według wzoru stanowiącego załącznik Nr 2.

Kopie zaświadczeń przechowują komórki szkoleniowe.

§ 5. Koszty wynagrodzenia wykładowców w wysokości 12,5 zł za godzinę wykładową należy pokrywać z funduszy przeznaczonych na szkolenie wewnątrzzakładowe.

§ 6. Szkolenie w zakresie technimum nie może odbywać się w grupach mniejszych niż dziesięcioosobowe.

Grupy składać się winny, z robotników jednego zawodu.

§ 7. Sprawozdawczość ze szkolenia w zakresie technimum należy prowadzić łącznie z obowiązującą sprawozdawczością ze szkolenia wewnątrzzakładowego.

§ 8. Okólnik wchodzi w życie z dniem podpisania.

PODSEKRETARZ STANU

Inż. St. Pietrusiewicz

Załącznik Nr 1 do okólnika Nr 42
Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego z dnia 27 czerwca 1953 r.

RAMOWY PROGRAM

szkolenia robotników niekwalifikowanych w zakresie technimum

Uwagi wstępne

Przed krajem naszym stoją piękne i wspaniałe perspektywy wielkiego uprzemysłowienia i całkowitej przebudowy naszej struktury gospodarczej.

Pokolenie nasze realizuje obecnie porywające zadania wielkiego Planu 6-letniego, a Program Frontu Narodowego wykreśla przed nami zadania następnego wielkiego Planu 5-letniego.

Tym wielkim przeobrażeniem towarzyszy przechodzenie na nową technikę, wymagającą dla jej stosowania poza pracownikami kwalifikowanymi, umiejącymi posługiwać się nowym zmechanizowanym sprzętem i nowoczesnymi zracjonalizowanymi narzędziami — odpowiednio przygotowanych pracowników niekwalifikowanych, zatrudnionych w produkcji budowlano - montażowej, gdyż pracownik socjalistycznego przedsiębiorstwa nie może być automatem, wykonującym nawet poprawnie swoją pracę. Każdy pracownik budownictwa przemysłowego musi być świadomym współtwórcą w budowie pięknego, szczęśliwego jutra, rozumiejącym swoją rolę w budowie socjalizmu w naszym kraju, poprzez wkład jego pracy w budowę obiektu, na którym jest zatrudniony.

Uwzględniając powyższe, cele szkolenia robotników niekwalifikowanych w zakresie technimum ująć należy następująco:

1. stworzenie kadry robotników niekwalifikowanych (zatrudnionych w produkcji budowlano-montażowej) zapoznanych z zasadami bezpieczeństwa ruchu, z urządzeniami technicznymi i maszynami, jakie znajdują się na placu budowy, umiejących racjonalnie posługiwać się narzędziami, jakimi będą pracować,
- 2) rozbudzenie w robotnikach przywiązania do budowy i dumy z pracy na tej budowie, będącej częścią zadań Planu 6-letniego, do którego realizacji wnosi swój osobisty wkład.

Program:

I Bezpieczeństwo ruchu	— 5 godzin
II Zagadnienia techniczne związane z pracami wykonywanymi przez szkolonych	— 7 godzin

I. Bezpieczeństwo ruchu

1. Zaznajomienie słuchaczy z organizacją służby bezpieczeństwa ruchu na budowie i krótkie omówienie gospodarczego i społecznego znaczenia BR.

2. Dokładne omówienie instrukcji BR dla robót ziemnych i transportowych, zaznajomienie z zasadami prawidłowego, bezpiecznego ładowania (załadowania i rozładowania) materiałów budowlanych, maszyn, narzędzi, oraz ich składowania.

3. Omówienie pracy na rusztowaniach, pomostach i wyższych kondygnacjach budynków — pod kątem bezpieczeństwa pracy.

4. Zapoznanie robotników z zasadami bezpieczeństwa pracy przy obsłudze dźwigów, transporterów itp.

5. Omówienie zachowania się w terenie, na którym znajdują się urządzenia elektryczne i przewody pod napięciem.

6. Omówienie urządzeń higieniczno - sanitarnych.

Przy omawianiu poszczególnych zagadnień należy, w oparciu o przykład budowy, wykazać troskę władzy ludowej o stałe podnoszenie stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, przeciwstawiając temu sytuację na odcinku ochrony pracy w krajach kapitalistycznych.

II. Zagadnienia techniczne związane z pracami wykonywanymi przez szkolonych

1. Omówienie mechanizmów i narzędzi pracy, jakimi będą pracować i z jakimi będą się stykać szkoleni, omówienie ich znaczenia i zastosowania.

2. Omówienie dokładne właściwego stosowania i konserwacji mechanizmów i narzędzi, o których mowa w pkt. 1.

3. Omówienie strat, jakie przynosi robotnikom i państwu nieszanowanie narzędzi i sprzętu.

4. Omówienie wpływu stanu narzędzi i sprzętu na ilość i jakość produkcji, oraz wyjaśnienie odpowiedzialności wszystkich robotników za produkcję.

5. Omówienie znaczenia maszyn i narzędzi w budownictwie, na podstawie konkretnych przykładów z danej budowy.

6. Krótkie zapoznanie słuchaczy z surowcami, z którymi mają do czynienia, ich przeróbką oraz zastosowaniem.

7. Zapoznanie słuchaczy z właściwymi metodami pracy w danym zawodzie (z przodującymi metodami).

8. Zapoznanie słuchaczy z właściwą organizacją miejsca pracy.

Omawiając poszczególne zagadnienia należy wykazywać szkolonym zasadniczą różnicę między następstwami mechanizacji, modernizacji i racjonalizacji w ustroju socjalistycznym, kiedy czynią one pracę człowieka lżejszą, są dobrodziejstwem dla robotników, a następstwami w warunkach kapitalistycznych, pogłębiającymi nędzę robotnika, pozbawiającymi go pracy.

Wskazówki metodyczne

Dla osiągnięcia właściwych wyników szkolenia w zakresie technimum konieczne jest prowadzenie zajęć w formie bardzo przystępnej, w postaci pogadanek, w których żywy udział winni brać słuchacze.

Zajęcia muszą być upogładowione, słuchacze muszą widzieć przedmioty, o których jest mowa na zajęciu.

W przypadku niemożności dostarczenia omawianych przedmiotów do sali wykładowej — należy przeprowadzać zajęcia na placu budowy.

Wykładowca winien stale pamiętać, że jego zadaniem jest nie tylko nauczenie robotnika, ale również zapoczątkowanie pracy wychowawczej na budowie, co można realizować poprzez upolitycznienie zajęć i zapoznanie szkolonych z prawami i obowiązkami pracownika socjalistycznego przedsiębiorstwa.

Ramowy program należy traktować jako program zagadnieniowy, rozwijając go przez dostosowanie do specyfiki danej budowy i rodzaju pracy szkolonych.

Załącznik Nr 2 do okólnika Nr 42
Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego z dnia 27 czerwca 1953 r.

.....
(pieczęć podłużna zakładu pracy)

ZASWIADCZENIE

Obywatel ..... urodzon.....
dnia ..... 19..... r. w .....
powiat ..... został... przeszkolon... w czasie
od dnia ..... do dnia ..... 19..... r.
w .....
(nazwa zakładu pracy)

w zakresie technimum dla robotników niekwalifikowanych.

Podpis

Kierownika Zakładu Pracy
.....

..... dnia ..... 19..... r.
(miejscowość)

59.

OKÓLNİK Nr 43

MINISTERSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO

z dnia 27 czerwca 1953 r.

w sprawie właściwego zatrudnienia absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w 1953 r. w jednostkach budownictwa przemysłowego.

W związku z zarządzeniem Nr 56 Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 maja 1953 r. (Monitor Polski Nr A-46, poz. 540) oraz celem właściwego zatrudnienia absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w 1953 r. poleca się, co następuje:

1. Jednostki organizacyjne budownictwa przemysłowego, które mają zatrudnić w 1953 r. absolwentów zasadniczych szkół zawodowych obowiązane są delegować do powołanych przy szkołach komisji do spraw zatrudnienia absolwentów — w terminie określonym, przez dyrektora szkoły — swego przedstawiciela upoważnionego do zawierania umów o pracę.

2. Umowy o pracę z absolwentami winny być zawarte w obecności dyrektora szkoły.

Wzór umowy zawiera załącznik do niniejszego okólnika.

3. Absolwenci powinni być w miarę możliwości zatrudnieni w miejscu stałego ich zamieszkania lub w miejscowości, do której możliwy jest codzienny dojazd.

4. W przypadku konieczności zatrudnienia absolwenta poza stałym miejscem zamieszkania, w miejscowości, z której niemożliwy jest codzienny dojazd do pracy, należy absolwenta zapoznać z ważnością tej pracy dla wykonania planu i zachęcić do podpisania umowy o pracę oraz zapewnić:

- bezpłatny przyjazd koleją z miejsca zamieszkania do miejsca pracy na tych samych zasadach, które stosuje się przy werbowaniu robotników zamiejscowych;
- odpłatne zakwaterowanie w hotelu robotniczym.

5. Określenie terminu podjęcia pracy należy pozostawić absolwentowi, z tym jednak, by praca została podjęta przez absolwenta nie później niż 15 sierpnia 1953 r.

6. Absolwentów należy zatrudnić zgodnie z zawodem i kategorią kwalifikacyjną, wymienionymi w świadectwie ukończenia szkoły.

7. Absolwent, który przy praktycznym wykonywaniu zawodu nie wykaże w ciągu trzech miesięcy od daty rozpoczęcia pracy posiadania kwalifikacji, odpowiadających kategorii osobistego zaszeregowania określonej w świadectwie szkolnym, może być zgodnie z § 3 ust. 3 zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 12 grudnia 1951 r. w sprawie zasad ustalania kategorii zaszeregowania osobistego robotników w zakładach produkcyjnych (Monitor Polski z 1951 r. Nr A-105, poz. 1519 i z 1952 r. Nr A-31, poz. 453), ponownie poddany egzaminowi kwalifikacyjnemu w zakładzie pracy i zaszeregowany zgodnie z kwalifikacjami wykazanymi na egzaminie.

8. W wyjątkowych przypadkach można za zgodą absolwenta przekwalifikować go do pokrewnego zawodu zmieniając odpowiednio zawartą z nim umowę i kierując go na odpowiednie przeszkolenie.

9. Absolwent, który w świadectwie szkolnym nie ma podanego stopnia kwalifikacyjnego, powinien być zatrudniony w zawodzie wymienionym w świadectwie i zaszeregowany zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami.

10. Absolwentom takim należy umożliwić podwyższenie kwalifikacji w drodze włączania ich do szkolenia wewnątrz-zakładowego.

11. Absolwentowi w przeddzień jego przybycia do pracy winno być wyznaczone stanowisko, na którym ma on pracować.

12. Przez okres pierwszego miesiąca każdy z absolwentów powinien znajdować się podczas pracy pod opieką wykwalifikowanego robotnika.

13. Kierownicy zainteresowanych budowli wyznaczają pracownika, któremu zostanie powierzona szczególna opieka nad sprawami socjalno-bytowymi absolwentów.

14. W ciągu 3 dni od daty zgłoszenia się absolwenta do pracy należy wypłacić mu zaliczkę w wysokości miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

15. Zaliczkę należy potrącić absolwentowi z należnego mu wynagrodzenia w ratach w ciągu 6 następnych miesięcy.

16. Centralne zarządy w terminie do dnia 16 lipca rb. prześlą do Departamentu Zatrudnienia i Płac meldunki o ilości zawartych umów z absolwentami, a w terminie do 25 sierpnia powiadomią ilu absolwentów zgłosiło się do pracy.

PODSEKRETARZ STANU

Inż. St. Pietrusiewicz

Załącznik do okólnika Nr 43 Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego z dnia 27 czerwca 1953 r.

UMOWA O PRACĘ

Dnia ..... 1953 r. pomiędzy zakładem pracy i Ob. .... reprezentowanym (nazwa i adres zakładu pracy)

przez Ob. .... pracownika tego zakładu pracy i Ob. .... zamieszkałym w ..... kończącym szkołę w ..... (nazwa i adres zasadniczej szkoły zawod.)

w obecności Dyrektora wymienionej szkoły Ob. .... została zawarta umowa o pracę treści następującej:

§ 1. Ob. .... z dniem ..... 1953 r. podejmuje pracę w wyżej wymienionym zakładzie zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami oraz stopniem kwalifikacyjnym wymienionym w świadectwie ukończenia szkoły.

§ 2. Wynagrodzenie za pracę będzie przysługiwało Ob. .... według układu zbiorowego pracy obowiązującego w wyżej wymienionym zakładzie pracy.

§ 3. Umowa została zawarta w 2 jednobrzmiących egzemplarzach.

Przedstawiciel zakładu pracy ..... Zawierający umowę .....
(podpis) (podpis)

60.

PISMO OKÓLNE Nr 15

MINISTERSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO DEPARTAMENT TECHNIKI

z dnia 10 czerwca 1953 r.

w sprawie obniżenia zużycia stali profilowej.

Na podstawie pisma okólnego Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 11 z dnia 23 kwietnia 1953 r. w sprawie obniżenia zużycia stali profilowej (Biuletyn PKPG Nr 14, poz. 65) i w nawiązaniu do pkt. 12 instrukcji stanowiącej załącznik do okólnika Nr 41 Minister-

stwa Budownictwa Przemysłowego z dnia 27 grudnia 1952 r., zaleca się przestrzeganie następujących wytycznych:

1. W halach przemysłowych o rozpiętości powyżej 15 m mogą być stosowane lekkie dźwigary stalowe tylko w tych przypadkach, gdy ze względów ekonomicznych lub konstrukcyjnych nie jest wskazane stosowanie konstrukcji żelbetowej lub staloceramicznej.

2. Na pokrycie dachu, gdy pozwalają na to warunki techniczne i ekonomiczne, powinno być stosowane lekkie pokrycie z płyt prefabrykowanych przy zastosowaniu płatwi żelbetowych lub prefabrykowanych płyt panwiowych długości 6 m przy rozwiązaniach bezpłatwowych.

3. Przy stosowaniu pokrycia płytami panwiowymi należy zapewnić stateczność dźwigarów dachowych i zabezpieczyć przed wyoboczeniem się elementy ściskane przez zastosowanie odpowiednich połączeń płyt panwiowych z konstrukcją dźwigarów lub przez zastosowanie odpowiednich stężeń.

4. Użycie belek stalowych na płatwie wymaga zezwolenia ministra.

5. Stosowanie profili stalowych na okna w budynkach przemysłowych należy ograniczyć do przypadków specjalnie uzasadnionych technicznie i ekonomicznie.

V-DYREKTOR DEPARTAMENTU

Mgr inż. St. Hojarczyk

61.

PISMO OKÓLNE Nr 33.

MINISTERSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO ZARZĄD ZAOPATRZENIA ROBOTNICZEGO

ZR7-72-3d/53

z dnia 24 czerwca 1953 r.

w sprawie pomocy społecznej w akcji żniwnej w gospodarstwach rolnych Oddziałów Zaopatrzenia Robotniczego

Zarząd Zaopatrzenia Robotniczego przypomina, że Oddziały Zaopatrzenia Robotniczego mają obowiązek należytego przygotowania akcji pomocy społecznej w pracach żniwnych (pismo okólne Nr 28 ZR7-T-71-1d/5 z dnia 13 maja 1953 r. Biuletyn Min. Bud. Przemysłowego Nr 7 (29) poz. 25).

Akcja ta winna być zorganizowana zwłaszcza w tych gospodarstwach, gdzie sprzęt zboża będzie się odbywał przy pomocy snopowiązałek i żniwiarek.

Pomoc społeczna powinna być użytkowana do takich prac, które przyspieszą sprzęt zboża, a nie wymagają specjalnej wprawy, np. zestawianie snopów, podawanie na wozy itp. Nie należy pomocy społecznej, zwłaszcza pracowników biurowych i budowlanych kierować do prac, które mogą ich zniechęcić i wzbudzić niechęć do spraw gospodarstwa, np. do pielonek, które wymagają wprawy i treningu.

OZR przygotowujący akcję pomocy społecznej w żniwach ma obowiązek zorganizować dowóz pracowników do gospodarstwa i powrót oraz wyżywienie. Ilość posiłków powinna być uzależniona od ilości przepracowanych godzin.

Jeśli ekipa pomocy społecznej zostanie delegowana na gospodarstwo nie dorywczo na dzień świąteczny, a na pobyt kilkudniowy — gospodarstwo obowiązane jest przygotować noclegi i odpłatne pełne wyżywienie. Pracownikom należy wypłacić wynagrodzenie za wykonaną pracę według obowiązujących norm i stawek.

Koszty transportu związane z przewiezieniem ekip akcji społecznej obciążają gospodarstwo.

Bezpośrednio po zakończonej akcji żniwnej Oddziały Zaopatrzenia Robotniczego złożą do Zarządu Zaopatrzenia Robotniczego sprawozdanie o organizacji i rozmiarach pomocy społecznej w żniwach.

DYREKTOR ZARZĄDU

J. Egierski
p. o. V-Dyrektor

62.

PISMO OKÓLNE Nr 39

**MINISTERSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO
DEPARTAMENT KSIĘGOWOŚCI**

KS-II-L-53

z dnia 12 czerwca 1953 roku.

w sprawie wzoru Nr 9 do instrukcji o przekształceniu bilansu.

Departament Księgowości zawiadamia, że stosownie do nadesłanych obecnie wyjaśnień przez Departament Księgowości Ministerstwa Finansów, wzór Nr 9 stanowiący załącznik do pisma okólnego Departamentu Księgowości Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego Nr 12 z dnia 7.2.1953 r., będący podstawą do rozliczenia z budżetem z tytułu własnych środków obrotowych, winien być zestawiony w części odnoszącej się do normatywu w sposób wyjaśniony w piśmie okólnym Dep. Księgowości Nr 23 z dnia 31.3.1953 r. oraz zgodnie ze stanem organizacyjnym jednostek podległych danemu centralnemu zarządowi (względnie jednostce równorzędnej) na dzień 1.1.1953 r.

Równocześnie Departament przypomina, że wzór Nr 9 wraz z pozostałymi wzorami (6, 7 i 8 jeśli chodzi o jednostki samodzielnie bilansujące, względnie 10 — jeśli chodzi o jednostki nadrzędne), winny były złożone w terminie 30 dni od daty złożenia rocznego sprawozdania finansowego.

Ze względu na bliski termin wstępnego rozliczenia rocznego z budżetem, Departament Księgowości prosi o potraktowanie tej sprawy jako bardzo pilnej.

V-DYREKTOR DEPARTAMENTU

Cz. Krzemiński

63.

PISMO OKÓLNE Nr 40

**MINISTERSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO
DEPARTAMENT KSIĘGOWOŚCI**

L. dz. KS-I/S-1a.

z dnia 19 czerwca 1953 r.

w sprawie księgowego ujęcia wynagrodzeń za pracę wydawanych w naturze.

Z uwagi na stwierdzone rozbieżności w sposobie księgowego ujęcia i rozliczania wynagrodzeń wydawanych w naturze (deputatów branżowych, odzieży itp.), zwanych deputatami branżowymi, przez poszczególne przedsiębiorstwa i zakłady, Departament Księgowości podaje następujące jednolite i zgodne z zasadami przyjętymi w planowaniu w tym zakresie wytyczne Departamentu Księgowości Ministerstwa Finansów, obowiązujące wszystkie jednostki budownictwa przemysłowego:

I. Wynagrodzenia wydawane z góry

1. Wynagrodzenia wydawane w naturze (deputat), jak również ekwiwalent pieniężny wypłacany zamiast deputatu wchodzi do funduszu płac okresu sprawozdawczego, w którym został wydany (wypłacony), nie w całości, lecz jedynie w części na ten okres przypadający. Pozostała część stanowi nakład przyszłych okresów podlegający rozliczeniu w czasie, na jaki deputat (ekwiwalent) został wydany (wypłacony).

2. Do funduszu płac w okresach sprawozdawczych następujących po okresie, w którym wydano deputat (wypłacono ekwiwalent) zalicza się przypadającą na te okresy, część wartości deputatu (ekwiwalentu pieniężnego) zaewidencjonowaną w okresie wydania deputatu, jako nakłady przyszłych okresów.

3. Ustalone powyżej zasady (p. 1 i 2) ilustruje następujący przykład:

Założenia przykładu:

- w przedsiębiorstwie wydano w miesiącu styczniu umundurowanie dla pracowników straży przemysłowej na okres używalności 2 lat w wartości 2.400 zł,
- wobec planowanej stałej liczby zatrudnionych przyjmuje się, że zużycie tego umundurowania obciążać będzie poszczególne miesiące przez okres dwu lat równomiernie,
- lista płacy za m-c styczeń przewiduje wynagrodzenie wypłacane w gotówce zł 700 — brutto, do której to kwoty należy doliczyć zł 100 — z tytułu zużycia umundurowania, (tj. 1/24 kwoty zł 2.400),
- lista płacy za m-c luty i dalsze m-ce w/w okresu dwu lat wykazuje zużycie umundurowania wyłącznie wydanych w m-cu styczniu (jak w p. a).

Rozwiązanie przykładu:

a) księgowania w m-cu styczniu:

- wydanie umundurowania Wn 111 „Nakłady przyszłych okresów“
- Ma 125 „Materiały pomocnicze“ zł 2.400.—
- księgowanie listy płacy Wn 141 „Płace podstawowe i dodatkowe“ Ma 075 (wzgl. 071 w jedn. przemysł., handl., transport). „Pracownicy za płace“ zł 800.—
- rozliczenia Wn 075 (wzgl. 071) „Pracownicy za płace“ Ma 111. „Nakłady przyszłych okresów“ zł 100.—
- zaliczenie wynagrodzeń w koszty Wn konta rozdz. XIII „Produkcja“ Ma 141 „Płace podstawowe i dodatkowe“ zł 800.—

b) księgowania w miesiącu lutym i miesiącach następujących w/w okresie dwuletniego:

- księgowanie listy płacy Wn 141 „Płace podstawowe i dodatkowe“ Ma 075 (wzgl. 071) „Pracownicy za płace“ zł 800.—
- rozliczenie kosztów umundurowania Wn 075 (wzgl. 071) „Pracownicy za płace“ Ma 111 „Nakłady przyszłych okresów“ zł 100.—
- zaliczenie wynagrodzeń w koszty Wn konta rozdz. XIII „Produkcja“ Ma 141 „Płace podstawowe i dodatkowe“

4. Podstawę do księgowania Wn 111 Ma 125 (lub inne konto podziału XI) stanowić powinna lista imienna, zawierająca pokwitowanie z odbioru wydanego umundurowania (deputatu).

a) w części płac	075	—	071	—
b) w części ryczałtu, świadczeń itp.				
— dot. bież. okresu	162	—	Właściwe konto kosztów	—
	ew. 157			
— przy między- kresowym roz- liczaniu	111/112	—	111/112	—
3. Regulacja rachunku	078	043	074	043

Departament przypomina, że odnośnie obliczania wynagrodzenia za pracę junaków Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ w r. 1953 obowiązuje okólnik Przewodniczącego P.K.P.G. Nr 5 z dnia 6.3.53 r. w sprawie stosowania umowy o pracę junaków Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ w r. 1953 (pismo w/g rozdzielnika Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego — Departament Zatrudnienia i Płac z dnia 23 marca 1953 r.).

Departament Księgowości komunikuje ponadto, że dla ewidencji przechowywanych przez przedsiębiorstwa książeczek oszczędnościowych należy prowadzić „rejestr książeczek oszczędnościowych junaków w depozycie“.

Równocześnie Departament podaje, że z dniem 1.I.1953 r. traci moc obowiązującą pismo okólnie Nr 6 Departamentu Księgowości z dnia 18 lutego 1952 r. w sprawie księgowania nakładów za pracę junaków Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“.

DYREKTOR DEPARTAMENTU

S. Wojciechowski

65.

PISMO OKÓLNE Nr 42
MINISTERSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO
DEPARTAMENT KSIĘGOWOŚCI

L. dz. KS-I/D-1a.

z dnia 24 czerwca 1953 r.

w sprawie rozliczeń z budżetem.

Wobec stwierdzonych przez Departament wypadków stosowania przez jednostki błędnych zasad rozliczeń z budżetem centralnym, Departament Księgowości wyjaśnia co następuje.

Stosownie do postanowień § 1-go uchwał: Nr 205 Rady Ministrów z dnia 29 marca 1952 r., oraz Nr 387 Rady Ministrów z dnia 14 maja 1952 r., w sprawie rozliczeń z budżetem centralnym z tytułu wpłat z zysku, pokrywania strat, oraz z tytułu środków obrotowych, przedsiębiorstwa, działające w/g zasad pełnego rozrachunku gospodarczego oraz zakłady działające w/g zasad pełnego wewnętrznego rozrachunku posiadają uprawnienia rozliczeń z budżetem.

Rozliczenia te przeprowadzają bądź bezpośrednio z budżetem, gdy podlegają wprost władzy naczelnej (Ministerstwu), bądź też za pośrednictwem jednostki centralnej, którą wyraźnie określa pkt. 2 § 1-go wspomnianych wyżej uchwał. Jest nią centralny zarząd, względnie zjednoczenie (przedsiębiorstwo wielozakładowe), podległe bezpośrednio władzy naczelnej (np. Zjednoczenie Robót Zmechanizowanych).

Jeżeli zatem w ramach zjednoczenia (przedsiębiorstwa wielozakładowego), podległego nie władzy naczelnej, lecz centralnemu zarządowi działają zarządy lub zakłady na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym, **zarządy te lub zakłady nie rozliczają się z budżetem za pośrednictwem zjednoczeń (przedsiębiorstw wielozakładowych), lecz bezpośrednio wprost za pośrednictwem jednostki centralnej (centralnego zarządu).** W zjednoczeniach natomiast podległych bezpośrednio Ministerstwu, rozliczenia z budżetem dokonu-

ją zarządy lub zakłady na pełnym rozrachunku gospodarczym wyłącznie za pośrednictwem zjednoczenia.

W wyniku tak ustalonej zasady w księgach powinny figurować jedynie następujące zapisy w przypadku przekazania sumy do budżetu:

- a) w jednostce na pełnym wewnętrznym rozrachunku — obciążenie konta 095,
- b) w jednostce centralnej — uznanie konta 095.

Niesłuszne przeprowadzenie tych rozliczeń dodatkowo za pośrednictwem zjednoczeń powoduje, iż w zjednoczeniu mają również miejsce zapisy na koncie 095 po obu stronach (za otrzymaną kwotą i za przekazaną do jednostki centralnej) wskutek czego obroty na koncie 095 zwiększają się niepotrzebnie o księgowania zjednoczeń i w przypadku gdy zjednoczenie nie przekaże otrzymanej kwoty do jednostki centralnej nie może nastąpić uzgodnienie konta 095 w centralnym zarządzie z kontem jednostki rozliczającej się z budżetem (na pełnym wewnętrznym rozrachunku).

W analogiczny sposób rzecz się dzieje i w przypadku otrzymywania z budżetu dotacji i przelewania ich nie wprost do jednostek na pełnym wewnętrznym rozrachunku, lecz za pośrednictwem zjednoczenia.

Departament w związku z tym poleca, aby jednostki centralne zbadały na terenie jednostek podległych czy zachodzą wypadki wymienionych wyżej nieprawidłowości rozliczeń z budżetem i aby wydały polecenia:

- a) zaniechania z dniem 1 lipca br. rozliczeń z budżetem omiawianych wyżej zakładów (zarządów), działających na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym za pośrednictwem zjednoczeń (przedsiębiorstw wielozakładowych), przeprowadzając je od tej daty w drodze bezpośredniej pomiędzy zarządem, zakładem na pełnym wewnętrznym rozrachunku i jednostką centralną,
- b) doprowadzenia za okres 1.I. — 30.VI. br. rozliczeń na kontach 095 jednostek i zjednoczeń, które niewłaściwie je przeprowadzały, do ścisłej zgodności z księgowością jednostek centralnych.

W tym celu poleca się obroty kont 095 w zjednoczeniach, dotyczące jednostek działających na pełnym wewnętrznym rozrachunku, przenieść na konto 092, na którym winny one po dokonaniu przelewów do jednostki centralnej ulec wyrównaniu.

Uzgodnienie kont 095 należy przeprowadzić w terminie umożliwiającym poprawne sporządzenie bilansu zbiorczego pierwszego półrocza br.

DYREKTOR DEPARTAMENTU

S. Wojciechowski

66.

PISMO OKÓLNE Nr 43
MINISTERSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO
DEPARTAMENT KSIĘGOWOŚCI

L. dz. KS-I/S-1a

z dnia 24 czerwca 1953 r.

w sprawie sporządzania i analizy wzoru B30 „sprawozdanie z wykonania planu obrotów materiałowych i gospodarki nadwyżkami materiałowymi“.

W związku z trudnościami na jakie napotkały służby finansowo - księgowo przy sporządzaniu wzoru B30 sprawozdawczości finansowej w I kwartale, ustala się począwszy od sprawozdania za II kwartał, w porozumieniu z Centralnym Zarządem Zaopatrzenia, następujące zasady wypełniania tego wzoru przy czynnej współpracy służby zaopatrzenia.

Służba finansowo-księgową wypełnia na podstawie rzeczywistych danych cyfrowych księgowości finansowej w **pierwszej kolejności** następujące pozycje wzoru B30:

B2 a), b); C8, 9, 12, 13, 14; D17, 18, 21, 22, 25, 26, 31; E32 a) i b), oraz G37, 38 39, 40.

Służba zaopatrzenia wypełnia w **drugiej kolejności** pozostałe pozycje wzoru B30, a mianowicie:

A1, B3, 4, 5; C6, 7, 10, 11; D15, 16, 19, 20, 23, 24, 27, 28, 29, 30; E33, 34, 35; F36 oraz I 41, 42, 43, 44 (dane dotyczące pozycji B3, 4, 5 oraz E33, 34, 35 powinny być ustalone w ścisłym porozumieniu ze służbą finansowo-księgową), po czym przesyła go po podpisaniu przez kierownika służby do głównego (starszego) księgowego, który z kolei po ostatecznym skontrolowaniu wzoru zaopatruje go w swój podpis.

Zwraca się uwagę głównych księgowych oraz służb zaopatrzenia, że wszystkie pozycje wzoru B30 winny być należycie wypełniane i sprawdzone pod względem arytmetycznym (zapas początkowy + przychód = zapas końcowy + rozchód).

Podkreśla się, że prawidłowe wypełnienie wzoru B30 posiada dla analizy gospodarki materiałowej jednostki znaczenie zasadnicze. Sprawozdanie powyższe służy za podstawę do oceny stanu gospodarki materiałami, a błędy w tych sprawozdaniach będą prowadzić do wyciągania fałszywych wniosków ze strony kierownictwa jednostki, jednostki nadrzędnej oraz banku finansującego, odnośnie stanu zaopatrzenia jednostki.

Dla wykorzystania w pierwszym rzędzie przez służby zaopatrzenia dołącza się do niniejszego pisma okólnego, opracowane przez Centralny Zarząd Zaopatrzenia wyjaśnienia do niektórych pozycji wzoru B30, wypełnianych przez te służby.

W celu umożliwienia Centralnemu Zarządowi Zaopatrzenia bieżącej analizy gospodarki materiałowej w oparciu o rzeczywiste dane księgowe, Centralne Zarządy i jednostki równorzędne mają obowiązek począwszy od II kwartału br. dodatkowo sporządzać i przysyłać jeden egzemplarz zbiorczego wzoru B30 wprost do Centralnego Zarządu Zaopatrzenia. Zasady powyższe należy odpowiednio stosować do sprawozdań P-30 (dla przedsiębiorstw przemysłowych) oraz TŁ-10 (dla przedsiębiorstw transportowych).

DYREKTOR DEPARTAMENTU

w uzgodnieniu:

S. Wojciechowski

DYREKTOR

CENTR. ZARZ. ZAOPATRZENIA

P. Sałapa

Załącznik do pisma okólnego Nr 43
Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego z dnia 24 czerwca 1953 r.

WYJAŚNIENIA

dotyczące opracowania sprawozdań B-30

A — 1 — normatyw na początek kwartału powinien być podany w wysokości normatywu ustalonego na koniec kwartału poprzedniego.
Wartość normatywu na koniec każdego kwartału powinna być przyjęta w wysokości:
wart. zużycia w kwartale x wskaźnik normy zapasu

90

B 3—5: Wartości te należy przyjąć według rocznego planu zaopatrzenia. Wartość zapasów uzasadnionych gospodarczo powinna obejmować zapasy przejściowe, sezonowe oraz specjalne — według kryteriów ustalonych w instrukcji stanowiącej załącznik do zarządzenia Ministra Budownictwa

Przemysłowego Nr 97 z dnia 22 kwietnia 1952 r. Wartość zapasów małowartościowych należy podać — przyjmując kryteria kwalifikacyjne ustalone w instrukcji stanowiącej załącznik do zarządzenia Przewodniczącego PKPG z dnia 2 maja 1951 r. (Monitor Polski A-46, poz. 602) § 7 ust. 4 oraz §§ 8, 11 ust. 2 oraz rozdział V.

Zapasy nieuzasadnione gospodarczo stanowią różnicę między łączną wartością zapasów (poz. B 2 — B 3 — B 5).

C 6, 10, należy podać w/g rocznego planu zaopatrzenia materiałowego (wzór BM — 21) — pozycję planowego zużycia oraz normy zapasu należy podać w/g wycinka planu rocznego dotyczącego odnośnego kwartału, pozostałe pozycje (dot. przychodu oraz rozchodu ogółem i sprzedaży) — należy podać w skali rocznej.

D 15, 19
D 23
F 36

C 7, 11 należy podać w/g kwartalnego planu zaopatrzenia

D 16, 20, 24
D 27 i 29 — należy podać na podstawie kwartalnych zadań upłynnienia remanentów zbędnych i nadmiernych (w/g kwartalnego planu zaopatrzenia).

D 28 i 30 — należy podać na podstawie ewidencji upłynnienia nadmiernych remanentów prowadzonej w „dzienniku upłynionych remanentów“ zgodnie z zarządzeniem Przewodniczącego PKPG Nr 372 z dnia 20 września 1951 r. (M. P. A. — 87, poz. 1202) oraz z wyjaśnieniami podanymi przez CZZ w pismach CZZ-GM-VIII-1391 z dnia 10.10.52 r., CZZ-GM-5-5 z dnia 13 stycznia 1953 r., CZZ-GM-5-5 z dnia 2 lutego 1953 r. oraz piśmie okólnym CZZ nr 6 z dnia 19.4.1952 r.

Zaleca się, aby dane dot. zapasów małowartościowych prowadzone były w odrębnej ewidencji w w/w dziennikach.

E 33—35 — należy podać w/g zasad analogicznych do podanych wyżej przy omawianiu pozycji B 3—5.

I 41—44 — należy podać w/g „dzienników ujawnionych remanentów“ prowadzonych na podstawie aktów normatywnych wymienionych wyżej przy omawianiu pozycji D 28 i 30.

Jako zgłoszone do sprzedaży należy rozumieć zapasy zaewidencjonowane w rubr. 9 dziennika, a więc te, które były wykazywane w rubr. 8 „arkusza zbiorczego“ stanowiącego sprawozdanie z ujawnienia i upłynnienia remanentów w roku 1952.

ZATWIERDZAM

w/z. MINISTRA

Inż. St. Pietrusiewicz

Podsekretarz Stanu

67.

INSTRUKCJA Nr 7

MINISTERSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO

DEPARTAMENT KSIĘGOWOŚCI

Znak KS-I/D-1a

z dnia 29 czerwca 1953 r.

w sprawie przepisów zaostrzających tryb przyjmowania sprawozdawczości finansowej w 1953 r. przez jednostki nadrzędne.

1. W dążeniu do osiągnięcia zasadniczej poprawy na odcinku sprawozdawczości finansowej tak pod względem jakości jak i terminów zwraca się uwagę wszystkim jednostkom

budownictwa przemysłowego na ściśle stosowanie w roku bieżącym:

- 1) przepisów zarządzenia Ministra Finansów z dnia 20 lutego 1953 r. w sprawie inwentaryzacji oraz sporządzania i zatwierdzania sprawozdań finansowych (Monitor Polski Nr A-29 z dnia 31 marca 1953 r. poz. 359),
- 2) przepisów branżowych instrukcji Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie sprawozdawczości statystycznej przedsiębiorstw społecznych (część finansowa), wydanych odrębnie dla sprawozdawczości na wzorach B, P, H, TŁ.

2. Ujęte w zarządzeniu Ministra Finansów z dnia 20 lutego 1953 r. nowe zasady sporządzania sprawozdań finansowych obowiązane są stosować jednostki nie tylko przy zamknięciach rocznych, lecz na przestrzeni całego roku przy sprawozdawczości okresowej.

3. Jednostki budownictwa przemysłowego, sporządzające sprawozdawczość zbiorczą (centralne zarządy, zjednoczenia) obowiązane są do skrupulatnej i wnikliwej wstępnej analizy przedkładanych sprawozdań przez jednostki podległe, mając jednocześnie na uwadze ściśle wykonanie przepisów zarówno powołanego wyżej zarządzenia Ministra Finansów, jak i odpowiedniej branżowej instrukcji G.U.S.

4. Wynikające z powyższej analizy uwagi oraz data przedłożenia sprawozdania powinny być odnotowane w specjalnym, w tym celu prowadzonym dzienniku, stanowiącym materiałem dla oceny jakości i terminowości przedłożonego bilansu.

5. Analizując przed przyjęciem sprawozdanie jednostki operatywnej, jednostka nadrzędna winna w szczególności zwrócić uwagę czy zostały wypełnione następujące podstawowe zasady prawidłowego sporządzenia sprawozdań:

- 1) czy została zachowana ciągłość bilansowa pomiędzy bilansem zamknięcia 1952, a danymi bilansu otwarcia 1953 r. W bilansach jednostek operatywnych rubryka bilansu otwarcia może się różnić od danych bilansu zamknięcia wyłącznie o salda kompensujących się kont po zatwierdzeniu bilansu bądź z funduszem statutowym względnie pomiędzy sobą. W bilansach zbiorczych jednostek nadrzędnych mogą ponadto wynikać różnice, spowodowane przejściem lub oddaniem w 1953 r. pewnych jednostek. W takich wypadkach jest wymagane zestawienie porównawcze danych bilansu otwarcia z bilansem zamknięcia, specyfikujące jako ich różnicę dane bilansu otwarcia jednostek przekazanych względnie przejętych;

- 2) czy wszystkie dane planu 1953 r. (roczne i okresu sprawozdawczego) są zgodne i potwierdzone przez właściwe komórki planowania.

Z uwagi na ustalenie w oparciu o cyfry planu wskaźników wykonania planu kosztów, ustalania w bilansie stanu środków ponadnormatywnych, badania szybkości rotacji środków, niedoborów względnie nadwyżki środków — prawidłowe wykazanie w bilansie danych planu posiada dla sprawozdawczości znaczenie zasadnicze, w związku z czym należy zwrócić szczególną uwagę na ich uzgodnienie z komórką planowania;

- 3) czy istnieje zgodność sald wewnętrzno - branżowych z tytułu środków oddanych i otrzymanych (095).

Należy mieć przy tym na uwadze, że jednostki operatywne wykazują salda środków oddanych i otrzymanych w części A II aktywów i pasywów, jednostki nadrzędne natomiast po skumulowaniu bilansów jednostek podległych przesuwać te salda do części bilansu, wykazującej rozliczenia wewnętrzno - branżowe, podstawiając w części A bilansu salda rozliczeń z budżetem swej księgowości wyodrębnionej (032—036). Ponieważ równocześnie obowiązuje uzgodnienie przed sporządzeniem bilansu sald kont 095 pomiędzy jednostką rozli-

czającą się centralnie z budżetem a jednostką podległą, przeto po dokonaniu wyżej wymienionego przesunięcia w bilansie zbiorczym salda konta 095 winny wystąpić w aktywach i pasywach w kwotach równych. Zgodności tej nie będzie jedynie w przypadkach zmian organizacyjnych w trakcie 1953 r., o ile jednostki przejęte przeprowadzały w bieżącym roku rozliczenia z tytułu środków oddanych i otrzymanych z poprzednią jednostką nadrzędną. W takich wypadkach obowiązuje podanie w uwagach do bilansu szczegółowego zestawienia sum przekazanych lub otrzymanych od poprzedniej jednostki, stanowiących ściśle różnicę sald konta 095 w bilansie zbiorczym;

- 4) czy osiągnięto w bilansie zbiorczym zgodność, wobec obowiązku okresowego uzgadniania, sald pozostałych kont rozliczeń wewnętrzno-branżowych tzn. 091, 092, 093;
- 5) czy uzyskano potwierdzenie przez bank finansujący inwestycje, zgodności sald rozrachunków z tytułu finansowania inwestycji. Fakt kwartalnego uzgodnienia salda konta „Finansowanie inwestycji” winien znaleźć wyraz w dołączonym do sprawozdania finansowego pisemnym potwierdzeniu tej zgodności przez właściwy dla jednostki bank;
- 6) czy uzyskano również i dołączono do bilansu potwierdzenie ze strony banku finansującego działalność eksploatacyjną jednostki sald rachunków bankowych, kredytów bankowych oraz należności i zobowiązań regulowanych w trybie inkasa bankowego;
- 7) czy prawidłowo wykazano w tabelce zawierającej dane uzupełniające wzoru B23 (sprzedaży) wartość przerobu okresu sprawozdawczego tzn. czy w myśl instrukcji Nr 8 Departamentu Księgowości została przeprowadzona analiza zgodności danych wzoru B23 z danymi wzoru B1 oraz czy w związku z tym prawidłowo wyliczono remanent robót w toku produkcji budowlano-montażowej.

W tym punkcie analizy należy zbadać czy kontrola zgodności wzorów B23 i B1 jest przeprowadzana co miesiąc jak tego wymaga instrukcja Nr 8;

- 8) należy zwrócić uwagę, aby w bilansie nie figurowały salda mank, ubytków i strat niezawinionych. Stwierdzone w trakcie inwentaryzacji manka, ubytki i straty zweryfikowane jako niezawinione winny ulec przed sporządzeniem okresowego sprawozdania właściwemu przeksięgowaniu w ciężar kosztów lub strat;
- 9) należy zbadać czy prawidłowo kształtują się cyfry nakładów inwestycyjnych oraz remontów kapitalnych w stosunku do ich finansowania i odwrotnie. Rozliczenia z tytułu inwestycji i remontów kapitalnych mogą wykazywać w bilansie po obu jego stronach odchylenia, spowodowane wyłącznie finansowaniem kredytem przejściowym na wstępne finansowanie inwestycji lub remontów kapitalnych, wykonywanych sposobem gospodarczym, względnie pokrywaniem tych robót przejściowo ze środków obrotowych do refundacji w następnym okresie sprawozdawczym. Inne odchylenia będą świadczyć np. przy inwestycjach, o samowolnie wykonanych inwestycjach, nieterminowej refundacji, niestusznym finansowaniu środkami planu inwestycyjnego majątku obrotowego itp.;
- 10) należy zwracać szczególną uwagę na kształtowanie się sald rozrachunków z tytułu dostaw, usług oraz innych należności i zobowiązań. Okresowa analiza tej części bilansu winna sięgać do porównania stanu tych rozrachunków na przestrzeni kilku okresów sprawozdawczych, przyjmując za punkt wyjścia ich salda z bilansu zamknięcia 1952 r. Stwierdzone zjawisko wzrostu sald wymienionych rozrachunków powinno być szczególnie

podkreślane w uwagach przez jednostkę przyjmującą sprawozdania, z żądaniem uzasadnienia na piśmie przyczyny tego stanu rzeczy oraz poczynienia energicznych kroków, zmierzających do wyraźnej na tym odcinku poprawy w najbliższym okresie sprawozdawczym.

Sprawa rozrachunków z kontrahentami, jak również wszelkich innych należności i zobowiązań oddziałuje na prawidłowe finansowanie operacyjnej działalności przedsiębiorstwa, powodując w przypadkach złego ich stanu nieprawidłowe finansowanie przedsiębiorstwa obcymi środkami, a w przypadkach przedawniania się należności poważne straty nadzwyczajne, wywierające bezpośredni wpływ na stopień wykonania planu akumulacji jednostki;

- 11) czy prawidłowo i zgodnie z protokołem zatwierdzenia bilansu przeksięgowano wynikające z zatwierdzenia bilansu pozycje wyników jednostki za 1952 rok oraz środków oddanych i otrzymanych. Należy pamiętać, że przeksięgowaniu ulegają, jeżeli chodzi o środki oddane i otrzymane, wyłącznie salda środków efektywnie oddanych względnie otrzymanych w 1952 r. i przyjętych w tym roku do rozliczeń przez budżet. Przelewy uzupełniające za 1952 r. dokonane w 1953 r. pozostają w księgach 1953 r. i ulegają kompensacie z funduszem statutowym dopiero w księgach 1954 r. po zatwierdzeniu bilansu za rok 1953;
  - 12) czy pozycje analityczne kosztów ogólnych i administracyjno-gospodarczych w jednostkach wykonawstwa, oraz kosztów wydziałowych w pozostałych jednostkach zostały wykazane zgodnie z właściwym branżowym planem kont;
  - 13) czy wzory kosztów prawidłowo zestawiono i powiązано z bilansem względnie rachunkiem wyników oraz sprawozdaniem ze sprzedaży. Przy analizowaniu sprawozdawczości na wzorach P należy położyć szczególny nacisk na prawidłowe sporządzanie wzorów P25 oraz P26 (wykonanie planu kosztów w/g rodzajów oraz wykonanie planu kosztów własnych produkcji towarowej i ich obniżenia), przy analizowaniu zaś sprawozdań jednostek budowlano-montażowych należy zwrócić uwagę specjalnie na następujące zagadnienia:
    - a) czy na odchylenie pomiędzy saldem robót w toku we wzorze bilansu (B14), a podanym ich stanem w cenie sprzedażnej w pozycji 7 i 8 danych uzupełniających we wzorze B23 (tabela na odwrocie) składa się marża zysku na fakturze nie oddanej na inkaso i dokumentów zastępczych na ultimo miesiąca, pomniejszona o koszt własny robót sprzed I.I. jeszcze nie sprzedanych i figurujących nadal w remanencie robót w toku,
    - b) czy wskaźniki struktury kosztów w układzie kalkulacyjnym kształtują się w granicach wskaźników zaplanowanych. Większe odchylenia winny być bezwzględnie wyjaśniane bezpośrednio w chwili przyjmowania bilansu przez jednostkę nadrzędną.
    - c) czy w danych uzupełniających do części II wzoru B25 łączna kwota usług sprzedanych na potrzeby własne i na sprzedaż jest zgodna z ogólną kwotą kosztów eksploatacji maszyn i mechanizmów budowlanych, wykazywanych w tej części wzoru B25 w rubryce 6
6. Przyjmując sprawozdanie należy położyć szczególny nacisk na jego stronę formalną. Sprawozdawczość lat ubiegłych przedstawiała pod tym względem wiele braków. Było zjawiskiem powszechnym nieprzywiązywanie należytej uwagi do ścisłego wyliczenia wskaźników procentowych oraz do dokładnej kontroli maszynopisu, a liczne dotychczasowe w tym względzie uwagi Departamentu Księgowości kierowane do jednostek sporządzających sprawozdawczość zbiorczą nie po-

wodowały rzeczywistej na tym odcinku poprawy, utrudniając poważnie pracę wydziałom sprawozdawczości i analizy kosztów w resorcie.

W roku bieżącym na odcinku tym winna nastąpić bezwzględna poprawa, a jednostki, które w dalszym ciągu będą przekładać sprawozdania pod względem formalnym nie odpowiadające wymogom będą podlegały doraźnym sankcjom przewidzianym za niewłaściwą sprawozdawczość.

W związku z tym zwraca się uwagę, aby zarówno jednostki operatywne jak i nadrzędne sporządzające sprawozdawczość zbiorczą sprawdzały dokładnie maszynopisy sprawozdania kontrolując:

- 1) czy sumowanie wszystkich cyfr sprawozdania jest właściwe, względnie czy cyfry sprawozdania zostały właściwie przepisane z rękopisu,
- 2) czy wskaźniki procentowe (wykonania planu/struktury danych sprawozdawczych itp.) wyliczone poprawnie i przepisano bezbłędnie z rękopisu,
- 3) czy dane, powtarzające się w różnych wzorach sprawozdawczych, są w każdym z nich zgodne ze sobą,
- 4) czy w pozycjach nie wykazujących żadnych danych umieszczono poziomą kreskę oznaczającą brak danych,
- 5) czy sprawozdanie podpisane jest przez dyrektora i głównego (starszego) księgowego jednostki, która je sporządziła, oraz czy dołączono do sprawozdania podpisane przez głównego (starszego) księgowego oświadczenie o prawidłowości sporządzania wszystkich wzorów sprawozdania, którego tekst podają branżowe instrukcje G.U.S. o sprawozdawczości.
7. W przypadku stwierdzenia, w wyniku wstępnej analizy, przez jednostkę przyjmującą sprawozdania usterek i uchybień przyjmujący sprawozdanie winien, po sformułowaniu na piśmie uwag w sposób wskazany na wstępie niniejszej instrukcji, ustalić termin dokonania korekty sprawozdania, przy czym termin ten nie może przekraczać 5-u dni od daty jego przedłożenia.
8. Złożenie przez zjednoczenie (przedsiębiorstwo), zarząd budowlany (zakład) sprawozdania w terminie, lecz złego jakościowo, wymagającego wspomnianej wyżej korekty, jak również niezłożenie sprawozdania w terminie ustalonym właściwą instrukcją branżową G.U.S., powoduje zmniejszenie, przyznawanej przez jednostkę nadrzędną, ogólnej kwoty premii finansowo-księgowej jak następuje:

1) przy przekroczeniu terminu od 1 — 5 dni, spowodowanego korektą sprawozdania, obowiązuje zmniejszenie premii bez względu na liczbę dni przekroczonych o	10%
2) przy przekroczeniu terminu od 1 — 5 dni, spowodowanego niezłożeniem sprawozdania w terminie obowiązującym, premia ulega zmniejszeniu za 1-y dzień opóźnienia w wysokości 10%, za każdy następny o 5% tzn. w przypadku opóźnienia o dni 5 premia zostaje zmniejszona o	30%
3) przy przekroczeniu terminu od 6 — 12 dni premia ulega zmniejszeniu w stosunku 10% za każdy dzień przekroczenia, tzn. przy 12-tu dniach opóźnienia, zmniejszenie premii osiągnie wysokość	100%

9. W stosunku do centralnych zarządów i jednostek bezpośrednio podległych Ministrowi Budownictwa Przemysłowego podany wyżej tryb zmniejszania ogólnej kwoty premii finansowo-księgowej, przyznawanej przez Departament Księgowości, będzie stosowany o ile do 12-go dnia po obowiązującym zjednoczenie (przedsiębiorstwo), zarząd budowlany (zakład) terminie otrzymają wyżej wymienione jednostki nadrzędne wszystkie sprawozdania i w terminie 15-u dni nie przedłożą Departamentowi Księgowości sprawozdania zbiorczego.

W przypadku gdy centralne zarządy i jednostki bezpośrednio podległe Ministrowi Budownictwa Przemysłowego nie dotrzymają przewidzianego instrukcjami o sprawozdawczości terminu na skutek nie otrzymania w przeciągu 12-tu dni sprawozdań od podległych jednostek, Departament Księgowości rozpatrzy i każdorazowo zadecyduje, czy i w stosunku do kogo spośród służby finansowo-księgowej centralnych zarządów i jednostek bezpośrednio podległych Ministrowi Budownictwa Przemysłowego zostaną zastosowane sankcje zmniejszenia względnie całkowitego pozbawienia premii finansowo-księgowej.

Pozbawienie premii w żadnym razie nie zwalnia zarówno zjednoczeń (przedsiębiorstw), zarządów budowlanych (zakładów) jak i jednostek nadrzędnych od przesłania poprawnie sporządzonego sprawozdania.

10. W przypadku opóźnienia przez zjednoczenie, (przedsiębiorstwo), zarząd budowlany (zakład) sprawozdania więcej niż o 12 dni, wywołanego jego korektą, jednostka nadrzędna włączy do sprawozdania zbiorczego nieskorygowane sprawozdanie jednostki podległej, omawiając ten fakt w piśmie towarzyszącym sprawozdaniu, jak również zaznaczając o tym we wzorze — wykazie jednostek samodzielnie bilansujących w uwagach przy pozycji odnośnej jednostki. Omówienie w piśmie winno wyjaśnić jakiego charakteru są stwierdzone usterki lub uchybienia i jakich pozycji bilansu, rachunku wyników, względnie innych wzorów sprawozdawczych dotyczą.

11. Zasady stosowania sankcji podane w niniejszej instrukcji, uzgodnione z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Budownictwa Ceramiki i Pokrewnych Zawodów w Polsce, obowiązują począwszy od sprawozdawczości za III kwartał 1953 r.

DYREKTOR DEPARTAMENTU

S. Wojciechowski

ZATWIERDZAM

w/z MINISTRA

Inż. St. Pietrusiewicz
Podsekretarz Stanu

68.

INSTRUKCJA NR 8

MINISTERSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO DEPARTAMENT KSIĘGOWOŚCI

L. dz. KS-I/D-1a

z dnia 12 czerwca 1953 r.

w sprawie księgowego ujęcia robót w toku, porównywalności wzoru B 23 z B 1 oraz ewidencji analitycznej kosztów robót budowlano-montażowych

W celu właściwego ujęcia przez jednostki budownictwa przemysłowego robót w toku produkcji budowlano-montażowej, zapewnienia zgodności kwoty przerobu w okresach sprawozdawczych pomiędzy danymi księgowości i sprawozdawczości z wykonania planu produkcji podstawowej, oraz dla prawidłowego ujęcia przez księgowość ewidencji analitycznej produkcji budowlano-montażowej wprowadza się dla wszystkich samodzielnie bilansujących jednostek budowlano-montażowych budownictwa przemysłowego obowiązek stosowania niniejszej instrukcji.

I. Księgowe ujęcie robót w toku

W związku z obowiązującą w bieżącym roku zasadą księgowania faktury w dacie złożenia na inkaso, względnie przy rozrachunkach poza inkasowych w dacie wysłania faktury do zleceniodawcy, sprzedaż robót wykonanych w drugiej połowie miesiąca ma miejsce w m-cu następnym. Koszt własny tych robót zgodnie z komentarzem planu kont dla przedsię-

biorstw budowlano-montażowych wraz z kosztem własnym innych robót wykonanych i nieobjętych fakturą sporządzoną na ultimo miesiąca uważa się jako roboty w toku.

Ustalenie wartości robót w toku należy przeprowadzać przy pomocy metody współczynnikowej polegającej na tym, że wartość robót w toku określi stosunek w jakim układa się suma faktur nie złożonych na inkaso lub nie wysłanych do zleceniodawcy przy rozrachunkach poza inkasowych w okresie sprawozdawczym, powiększona o kwotę na koniec tegoż okresu dokumentów zastępczych, do łącznej sumy wszystkich faktur dotyczących m-ca sprawozdawczego oraz kwoty na koniec m-ca dokumentów zastępczych.

Jako podstawę wyliczenia omawianym wyżej stosunkiem procentowym wartości robót w toku należy przyjąć sumę nakładów na produkcję budowlano-montażową m-ca sprawozdawczego powiększoną o wartość robót na początek okresu.

Dla zilustrowania wskazanej wyżej metody wyliczenia robót w toku podaje się poniższy cyfrowy przykład oparty o następujące założenia:

1) nakłady produkcyjne na produkcję budowlano-montażową w styczniu 1953 r. wyniosły	4.500
2) remanent robót w toku na dzień 1.I.1953 r. (początkowy) ustalony protokółarnie do bilansu zamknięcia 1952 r. wyniósł	100
3) niefakturowane 5% w rachunkach przejściowych oraz niefakturowaną wartość innych robót przyjęto ze sporządzonych przez komórki techniczne dokumentów zastępczych, stanowiących źródłowy dokument przy ustalaniu wartości przerobu we wzorze B1 — wartość tych robót w cenach sprzedaży wyniosła w dniu 31 stycznia 1953 r.	120
4) faktura za pierwszą połowę miesiąca stycznia, złożona na inkaso w okresie sprawozdawczym wyniosła 2.040 faktura niezłożona w tym m-cu na inkaso wyniosła 2.610	4.650
	faktura razem 4.650

Stosunek wartości faktury niezłożonej w m-cu styczniu na inkaso oraz dokumentów zastępczych na koniec m-ca stycznia do wartości faktury całego m-ca stycznia i dokumentów zastępczych wynosi:

$$\frac{(2.610 + 120) \times 100}{(4.650 + 120)} = \frac{2.730 \times 100}{4.770} = 57,2\%$$

Wartość nakładów, które będą stanowić podstawę wyliczenia kosztu własnego robót objętych fakturą oblicza się biorąc pod uwagę remanenty robót w toku na 1 stycznia 1953 r. oraz nakłady m-ca stycznia 1953 r. t. zn.:

remanent na 1 stycznia 1953 r.	100
+ nakłady m-ca stycznia 1953 r.	4.500
	4.600

Wartość robót w toku na koniec m-ca stycznia wynosi jak wynika z przykładu 57,2% ogólnej sumy kosztów 4.600 t. zn. 2.631

i składa się z:

- wartości robót zafakturowanych na koniec okresu, lecz w tym okresie niesprzedanych,
- wartości robót niefakturowanych i niesprzedanych w okresie sprawozdawczym.

Porównując wartość tych robót w cenie sprzedaży (2.730) z otrzymaną wyżej wartością po koszcie własnym można i należy skontrolować czy odchylenie pomiędzy tymi kwotami waha się w granicach stosowanej marży zysku.

Przyjmując remanent początkowy robót w toku	100
oraz nakłady m-ca stycznia 1953 r.	4.500
	4.600

i odejmując wartość robót w toku	(—) 2.631
----------------------------------	-----------

na konto sprzedaży robót ulega przeniesieniu koszt własny w wysokości	1.969
Wymienionej sumie kosztów sprzedaży produkcji odpowiadają dochody ze sprzedaży w wysokości	2.040
a zatem zysk m-ca stycznia wyniósł	71

II. Zgodność wzoru B23 z B1

Jednym z podstawowych elementów prawidłowo przeprowadzonej analizy danych sprawozdawczych jest zagadnienie okresowej zgodności sprawozdawczości z dokonanego przerobu sporządzanej przez komórki techniczne na wzorach B1 z danymi wykazywanymi na wzorze sprawozdawczości finansowej B23. W związku z tym zwraca się uwagę, że na głównych (starszych) księgowych spoczywa bezwzględny obowiązek okresowej, systematycznej na przestrzeni całego roku analizy zgodności tych danych. Podpis jaki główni (starsi) księgowi składają na sprawozdaniach B1 nie może stanowić jedynie czynności formalnej. Świadczy on, że wartości przerobu podane w sprawozdaniu B1 były porównane i uzgodnione z danymi będącymi podstawą sporządzania tabeli na odwrocie wzoru B23. W przypadku stwierdzenia przez głównego (starszego) księgowego we wzorze B1 odchylenia od rzeczywistej wartości przerobu ma on obowiązek szczegółowo zanalizować różnice oraz zbadać przyczyny ich powstania. W przypadku ustalenia, że dane dotyczące przerobu nie odpowiadają rzeczywistości, główny (starszy) księgowy ma obowiązek wnieść do sprawozdania B1 pisemne zastrzeżenie, stwierdzające niezgodność danych, a następnie zażądać odpowiedniej ich korekty.

Wzór B23 w części danych uzupełniających wskazuje sposób kontroli ze wzorem B1. Dla łatwiejszego przyswojenia przyjętej tam metody wskazuje się na przykładzie jej praktyczne zastosowanie. Przykład ten opiera się na operacjach kont 151 i 191 przy wzięciu pod uwagę obrotów m-ca stycznia i m-ca lutego 1953 r.

Przykład tu podany opiera się na danych cyfrowych m-ca stycznia z przykładu podanego w części pierwszej pisma oraz o niżej wymienione dane m-ca lutego 1953 r. Wszystkie faktury w przykładzie nie obejmują refakturowanych zleceńodawcy faktur podwykonawców.

1) Remanent robót w toku na 1 luty 1953 r.	2.631
2) Nakłady produkcyjne m-ca lutego na produkcję budowlano-montażową	3.500
3) Faktura netto złożona na inkaso w m-cu lutym dotycząca robót wykonanych do końca stycznia	2.610
faktura netto złożona na inkaso w m-cu lutym, dotycząca robót wykonanych w tym okresie	1.740
faktura netto niezłożona na inkaso w m-cu lutym, dotycząca robót w tym okresie (nie księgowana)	1.790
4) Wartość dokumentów zastępczych na dzień 28.II.53 r.	206
5) Remanent robót w toku na dzień 28 luty 1953 r. wyliczono w sposób jak w m-cu styczniu, a mianowicie:	

faktura dotycząca robót wykonanych w m-cu lutym niezłożona w tym okresie na inkaso × 100

$$\text{współczynnik} = \frac{\text{faktura złożona na inkaso w m-cu lutym} + \text{faktury wystawione na ultimo lutego i nie oddane w tym okresie na inkaso} + \text{dokumenty zastępcze na dzień 28.II.53}}{\text{faktura dotycząca robót wykonanych w m-cu lutym niezłożona w tym okresie na inkaso} \times 100} = \frac{(1.790 + 206) \times 100}{(4.350 + 1.790 + 266)} = 31,4\%$$

$$\text{wart. robót w toku} = \frac{31,4 \times (\text{rem. rob. 1.II.53} + \text{nakład II.53})}{100} = \frac{31,4 \times (2.631 + 3.500)}{100} = 1.925$$

Na remanent ten składa się:

- a) koszt własny robót objętych dokumentami zastępczymi na dzień 28 lutego 1953 r.,
  - b) koszt własny robót objętych fakturami sporządzonymi na ultimo lutego (nie złożonymi na inkaso).
- 6) Koszt własny robót sprzedanych w m-cu lutym:
- a) za okres 16—31.I.1953 r. oraz 1—15.II. 53 r. 4.206
  - b) „ „ 16—28.II.1953 r. pozostaje w robotach w toku wyliczonych jak wyżej w poz. 5 w kwocie zł. 1.925.

Niezależnie od w/w danych księgowość przedsiębiorstwa ustaliła wartość netto faktury po uwzględnieniu sprostowań (skreśleń) oraz podział faktury na część obejmującą roboty wykonane w 1953 r. i roboty wykonane przed 1.I.1953 r. a mianowicie:

faktura księgowana w m-cu styczniu (bez podwykonawców)		
brutto, dotycząca robót w 1953 r.	2.010	
dotycząca robót przed 1.I.1953 r.	80	2.090
sprostowania faktur 1953 r.:		
zwiększające fakturę	80	
skreślenie faktur	130	50
wartość faktury netto		2.040
faktura księgowana w m-cu lutym (bez podwykonawców)		
brutto, dotycząca robót w 1953 r.	4.380	
dotycząca robót przed 1.I.1953 r.	10	4.390
sprostowania faktur 1953 r.:		
zwiększające fakturę	60	
skreślenie faktur	100	40
		4.350

Założone wyżej dane przyjęto w poszczególnych okresach do zestawienia sporządzonego w/g tabeli wzoru B23 w sposób następujący:

w m-cu styczniu 1953 r.

1) sprzedaż brutto	2.090
2) zmniejszenia	(—) 130
3) zwiększenia	(+) 80
4) sprzedaż netto robót w 1953 r.	2.040
5) sprzedaż robót wykonanych przed 1.I.1953 r.	(—) 80
6) sprzedaż robót wykonanych w bieżącym roku (w przypadkach gdy skreślenia z faktur za przerób roku ubiegłego są większe od sumy netto tych faktur należy w tej pozycji różnicę dodać)	1.960
7) roboty zafakturowane lecz nie sprzedane, ujęte w B1 na podstawie faktur za roboty wykonane w styczniu i nie złożone w tym okresie na inkaso (ujęte w księgowości na robotach w toku)	(+) 2.610
8) roboty niezafakturowane, dotyczące m-ca stycznia, stanowiące część remanentu robót w toku, obejmujące niezafakturowane 5% oraz wartość pozostałych robót przyjętych w B1 na podstawie dokumentów zastępczych: stan na 31.I.1953 r.	120
mniej stan na 1.I.1953 r.	100
pomniejszony o sprzedaż robót wykonanych przed 1.I.1953 r.	(—) 80 (—) 20
9) materiały inwestora (podane w ramce na odwrocie B1) przyjęte również z dokumentów zastępczych	(+) 400

10) ogółem wartość robót ujętych w B1 jako kwota przerobu m-ca stycznia	5.070
w m-cach styczniu i lutym 1953 r.	
1) sprzedaż brutto	6.480
2) zmniejszenia	(—) 230
3) zwiększenia	(+) 140
4) sprzedaż netto w 1953 r.	6.390
5) sprzedaż netto robót wykonanych przed 1.I.53 r.	(—) 90
6) sprzedaż netto robót wykonanych w bież. roku	6.300
7) roboty zafakturowane lecz nie sprzedane w tym samym okresie, tzn. faktury za roboty wykonane do końca lutego i nie złożone w tym okresie na inkaso (będą księgowane w m-cu marcu)	(+) 1.790
8) roboty niezafakturowane przyjęte z dokumentów zastępczych opracowanych do B1: stan na dzień 28.II.53 r.	206
mniej stan na dzień 1.I.53 r.	100
pomniejszony o sprzedaż robót wykonanych przed 1.I.53 r.	(—) 90 (—) 10 (+) 196
9) materiały inwestora (podane w ramce na odwrocie B1) przyjęte z dokumentów zastępczych na dzień 28.II.53 r.	600
10) ogółem wartość robót ujętych w B1 jako kwota przerobu miesiący stycznia i lutego	8.886

Przyjmując do powyższych obliczeń porównawczych wartość dokumentów zastępczych należy mieć na uwadze, że dodaje się, względnie odejmuje jedynie różnice ich stanu na koniec i początek m-ca. Przy wartości końcowej większej od początkowej następuje dodanie, odwrotnie odejmuje się różnicę stanu przy wartości końcowej mniejszej od początkowej. Zgodnie z przepisami instrukcji G.U.S. Nr 39 (§ 61) o sprawozdawczości 1953 r. dokumenty zastępcze powinny być ściśle ewidencjonowane pozaksięgowo. W przypadku zafakturowania chociażby częściowo robót nimi objętych, na część robót nie objętych fakturą, obowiązuje wystawienie nowego dokumentu zastępczego.

Zwraca się uwagę, że dokument zastępczy winien ustalać roboty nie objęte fakturami w/g stanu na koniec każdego m-ca i ważny jest dla określenia wartości tych robót jedynie w odniesieniu do tego dnia. W następnym m-cu i dalszych obowiązuje wystawienie nowych dokumentów zastępczych nawet w przypadku gdy zakres robót nie objętych fakturami na koniec następnego m-ca pozostaje bez zmiany w stosunku do m-ca ubiegłego.

Ewidencja dokumentów zastępczych powinna być prowadzona przez księgowość w specjalnie przeznaczonym na ten cel rejestrze, który będzie stanowić dla niej materiał uzasadniający przyjęte do zestawienia w B23 wartości robót niezafakturowanych.

Otrzymana we wskazany wyżej sposób wartość przerobu za okres od początku roku winna być zgodna w poszczególnych m-cach z ogólną sumą rubryki 13 wzoru B1.

Kwartalna sprawozdawczość finansowa powinna wykazać w tabelce umieszczonej na odwrocie wzoru B23 w pozycji „ogółem za I kwartał 1953 r.“:

- wartość robót wyliczonych w podany w przykładzie sposób za m-ce od stycznia do marca,
- oraz sumę refakturowanych zleceńodawcy faktur podwykonawców od początku roku do końca marca, którą ustala się dzieląc fakturę podwykonawców, wykazaną w pozycji 4 rubr. 3 wzoru B23 przez 99 i mnożąc przez 100.

Sprawozdawczość za I-sze półrocze 1953 r. winna wykazać w tabelce wartość robót wyliczonych za m-ce od I—VI oraz refakturę podwykonawców na dzień 30.VI.53 r. itd.

Wyliczenie wartości przerobu w/g sposobu ujętego w przykładzie należy sporządzać co miesiąc. Powinien on służyć głównemu księgowemu jako materiał analityczny wskazujący w wypadku niezgodności danych księgowości z danymi B1 na konieczność natychmiastowego szukania źródła niezgodności. Tego rodzaju badanie zgodności przerobu ułatwi wykrycie usterek w zakresie właściwego ujęcia kosztów w odniesieniu do poszczególnych obiektów dając realną podstawę do wszelkich badań gospodarki przedsiębiorstwa.

Zestawienie wartości przerobu podane na odwrocie B23 winno być uzupełnione dla uzyskania zgodności z B1 pomiędzy pozycją 8 i 9 dodatkową pozycją 8a „Materiały inwestora“, które występują niekiedy w przedsiębiorstwach budowlano - montażowych.

Ponadto wyjaśnia się odnośnie tabelki wzoru B23, że:

- sprzedaż robót obejmuje również sprzedaż z tytułu refakturowania robót wykonanych przez podwykonawców i winna być zgodna z pozycją 2 rubr. 3 wzoru B23,
- pozycję 7 tabelki „roboty zafakturowane lecz nie sprzedane“ należy korygować o wartość tych robót wykonanych przed 1.I.1953 r.,
- pozycję 8 tabelki „roboty niezafakturowane“ wylicza się w sposób następujący:

od dokumentów zastępczych na koniec okresu sprawozdawczego odejmuje się wartość dokumentów zastępczych na 1.I.1953 r. pomniejszoną o wartość robót wykonanych przed 1.I. danego roku a sprzedanych w roku bieżącym (pozycja 5 tabelki).

III. Ewidencja analityczna kosztów robót

Przeprowadzone ostatnio przez Departament Księgowości Ministerstwa Finansów lustracje jednostek budownictwa przemysłowego wykazały, że niektóre z nich ujmują koszty budów w analityce w przekroju nie obiektów, lecz placów budowy. Departament w związku z tym zwraca uwagę, że tego rodzaju ewidencjonowanie kosztów jest sprzeczne z obowiązującymi przepisami, utrudnia analizę kosztów i nie pozwala na porównanie ich rzeczywistego wykonania z kosztysem.

Zarówno koszty robót własnych jak i faktury podwykonawców winny, zgodnie z zasadami ramowego planu kont, ulegać ewidencjonowaniu nie według placów budów, lecz w przekroju poszczególnych obiektów. Należało w związku z tym figurować na 1 stycznia 1953 roboty w toku rozdzielić w analityce kosztów na poszczególne obiekty, co winno być stanowić punkt wyjściowy dla rejestrowania kosztów bieżącego roku.

Departament Księgowości przypomina i podkreśla, że takie ujęcie kosztów wymaga odpowiedniego zorganizowania dokumentacji pierwotnej, która pozwoliłaby na wyodrębnienie kosztów określonych obiektów.

Grupowe ujmowanie kosztów budów dopuszczalne jest jedynie, zgodnie z podanymi w komentarzu zasadami, w stosunku do obiektów lub robót, których wartość kosztorysowa nie przekracza złotych 30.000.

DYREKTOR DEPARTAMENTU

S. Wojciechowski